

SAKMĖ APIE "WILLIAMS",
NUODĖMĖS IR OŽIO RAGĄ

Valdas Samonis

Toronto universiteto
profesorius

Paprašius UNCTAD Ženevoje, ką tik baigiau Jungtinių Tautų pranešimo apie užsienio investicijas vertinimą. To pranešimo bei savo tyrimų šviesoje matau tokias Lietuvos politikos nuodėmes dėl "Williams":

1. "Didžioji gimtoji nuodėmė": **nebuvo jokios konkurencijos "Williams"** atėjimo į Lietuvą pradžioje! O jos būtinumą supranta net pirmo kurso ekonomikos studentai.

2. **Kainos nežinojimo** nuodėmė. Posovietiniame pasaulyje be konkurencijos (varžytinių) nėra įmanomas joks tikroviškas įmonės vertinimas. Vadinamoji buhalterinė vertė posovietiniame pasaulyje beveik neturi nieko bendro su tikrąja rinkos kaina. Tik susidūrus keliems varžovams (iš NATO šalių) buvo galima nustatyti "Mažeikių naftos" vertę. Kadangi tokios konkurencijos nebuvo dėl Lietuvos kaltės, niekas nežino tikrosios "Mažeikių naftos" vertės. Todėl derybos su "Williams" buvo labai sunkios ir atsitiktinės (be racionalių pagrindų). Tokiose sąlygose derybų rezultatą nulemia politiniai spaudimai, derybininkų iškalbingumas, patvarumas, triukai, etc., tačiau ne objektyvus pasiūlos ir paklausos jėgų žaidimas, t.y. ekonominiai kriterijai su apmąstytų strateginių kriterijų priemaiša.

3. **Kontrolinio akcijų paketo kainos (virškinio) nežinojimo** nuodėmė. Nežinant įmonės kainos, nebuvo galima nustatyti ir kainos už "Williams" vėliau pareikalautą kontrolinį paketą (papildomus 33% akcijų, t.y. 66% visos Mažeikių įmonės), pridėdant "kontrolinį virškinį".

4. **Aukštų pareigūnų nesusilaikymo nuo komentarų** nuodėmė. Padėtį tik pablogino tokie komentarai, kaip "neprireisim Ivano prievamzdžio" arba "Williams turi būti Lietuvoje". Gyvenime yra tik du dalykai, kurie turi būti (yra neišvengiami) ir lietuvių kalboje abu jie prasideda raide "m": mirtis ir mokėsčiai. Kaip lengva pastebėti, "Williams" raide "m" neprasideda.

Kas yra "Williams"?

Lietuvos politikai žiūrėjo

į "Williams", kaip į politinį - strateginį gynėją, kuris neva suteiks Lietuvai išsigelbėjimą nuo Rusijos spaudimo ir dar pastūmės į NATO (sic!). Tuo tarpu matyti, kad "Williams" tai visai nesvarbu: jie bus ten ne iš kažkokios geros valios, o kaip tik dėl to, kad su Rusija nori daryti "biznį"! Toks globalinis "Shell" ar "Texaco" jau nebūtinai būtų to siekęs per sandėrį su Lietuva. "Williams" pranyks tą minutę, kai nustos minimalaus uždarbio arba kai tik galės padaryti pelną, parduodami savo dalį, kuri jiems nieko nekainavo (kad ir rusams!). Gal ir neturėjo kainuoti, nes kas be varžytinių tai gali žinoti toje posovietinėje baloje! Kaip rodo užsienio investicijų patirtis pasaulyje, vyriausybės išreikalausios sąlygos (performance requirements) dažnai buna "numuolinamos", investuotojui šaukiant apie "pasikeitusias sąlygas".

Atleiskite, bet atrodo, kad Lietuvos politikai nera lygūs partneriai "Williams": jie - tik gana naivios žuvelės, be patirties didelėje biznio ryklių jūroje. Dabar medikas (sic!) ministras Sigitas Kaktyš derėsis su "Williams"! Nors pats "Williams" yra gana nedidelis ryklis ir pagal finansinius duomenis ne ypač gerai dirbantis, bet užtat su geru apetitu! Gali gauti nemažai ir be didesnės rizikos, nes Lietuva jiems kompensuos nuostolius, brisdama toliau tokiu klystkeliu. "Malonus pateikimas ant sidabrinio padėklo" strateginės svarbos Lietuvos įmonės be reikiamo pasaulinio konkurso ("gimtoji nuodėmė") atidavė Lietuvą šiuo klausimu į "Williams" malonę.

Lietuva pati
save įvarė į kampa

Išleidusi rezervus ir dar euroobligacijos pinigus, Lietuva pateks į finansinę klampynę. Nebebus kreditų, kurių reikia perkant užsienyje technologijas infrastruktūrai gerinti, socialinei rūpybai, mokykloms, "Sodros" deficitui, etc. Nebus iš ko sumokėti palūkanų už pasiskolintus pinigus. Reikės lįsti skolon toliau. Kas atsitiks su litu? Ir t.t.

Iš kitos pusės, derybų su "Williams" nutraukimas būtų beveik dar blogesnis, kadangi pasauliniai investuotojai pažiūrėtų į lietuvius, kaip į abo-

"Kamertono" koncertas Dievo Motinos parapijos salėje. Priekyje - choro vadovas ir dirigentas Algirdas Viesulas. Viktoro Stankaus nuotr.

rigenus, dar tik vakar nulipusius nuo sovietinio medžio, tik gaišinančius Vakarų biz-

nierių brangų laiką. Kurgi jiems į Europą! Taip, Lietuva pati įvarė save į ožio ragą.

Belieka tik laukti, kad taip blogai gal dar nebus. Toronto, Canada

KEISTA IR LABAI PAVOJINGA

Dr. Leonas Milčius

Pastarųjų dienų politinius įvykius Lietuvoje būtų galima taip pavadinti: **įdomu, keista, nesuprantama ir labai pavojinga**. Ir kaipgi nebus įdomu, kai per vieną televizijos laidą žurnalistas kalbina Prezidentą Valdą Adamkų, kuris atsargiomis formulėmis bando pateisinti vienos iš svarbiausių Lietuvai strateginių energetikos įmonių - "Mažeikių naftos" pardavimą privačiai JAV kompanijai "Williams International", o už valandos, jau per kitą televizijos stotį Vyriausybės vadovas Rolandas Paksas atvirai pasako, kas tai per "pardavimas". Paaiškėja, jog tai yra viso labo tik **didžiulio turto perdavimas arba tiesiog padovanojimas, dar primokant 1,4 milijardų litų**. Šiam "monkey business" Premjeras pritarti negali.

Galima blaškytis kaip musei stiklainyje ir klausti: "Kur tiesa?" O jos nėra, ji nežinoma arba paslėpta už devynių užraktų! Net Seimo Ekonomikos komiteto pirmininkas, krikščionis demokratas Albertas Šimėnas per radiją prisipažįsta, kad jis tikrų skaičių nežino. Tikrų skaičių nežino ir kiti, net valdančiosios konservatorių frakcijos nariai. Argi tai nekeista ir nesuprantama? Net vyriausybės nariai, kurie lemia milijardinio Lietuvos turto likimą, ir tie gauna šiokių tokių popierius, tik likus parai iki galutinių sprendimų priėmimo. Tai kas tada žino tiesą? Gal ponas Vytautas Štusauskas ar ponia Aukšė Aukštikalnienė?

Kitą dieną - dar gražiau. Ūkio ministras taria "NE", fi-

nansų ministras - "NE", Premjeras - "NE", teisingumo ministras susilaiko, o kiti ministrai sako "TAIP". Balsų dauguma nusprendžia pritarti sandėriui. Iš kur toks pasitikėjimas ir aklas paklusnumas kažkieno ambicijoms? Ar gali sveikatos, žemės ūkio, socialinių reikalų, savivaldybių, susiekimo, užsienio, aplinkos apsaugos ir dar gal kurios kitos šalutinės ministerijos atstovas išmanyti valstybinius ūkinius - finansinius reikalus geriau už tų šakų ministrus? Kokią konkrečią - materialią ar baudžiamąją - atsakomybę jie prisiėmė? Tikriausiai jokios, nes juk nėra kolektyvinės atsakomybės. Argi tai nepavojinga?

Tikriausia niekur kitur tokios keistenybės nėra įmanomos, kaip tik Lietuvoje, kur politinės ambicijos (nors duok, Dieve, kad tik jos šiuo atveju pasireikštų) yra aukščiau už protą, žinias, žmonių valią ir paprasčiausią logiką. Aš nekalbu apie tautinę savigarbą, tą visiškai nuvertintą sąvoką, kai visam pasauliui prisipažįstame, kad esame tikri neišmanėliai, nes nesugebame ne tik pelningai pardavinėti benzino, pergabenti ir perdirsti naftos, bet net degtukų, ir tų nesugebame patys pasigaminti. Tad ką bekalbėti apie ryšius, atominę elektrinę, elektros energijos perdavimo linijas, geležinkelius, aviaciją ar kokią kitą pramonę?

Ir štai tokioje aplinkoje, palyginus, jaunas Ministras Pirmininkas pasako "NE!". Tuo vienu NE jis pelno tūks-

tančių žmonių pasitikėjimą ir viltį, kad gal dar ne viskas yra nupirka ar papirka, kad gal dar galima rasti tokį "deficitą" (šis žodis šnekamojoje kalboje sovietiniais laikais reiškė labai retą, sunkiai randamą prekę - *red. pastaba*) kaip valdininko ar politiko sąžinė, tiesiog paprasta atsakomybė ir žmogiškas abejojimas. Ministras Pirmininkas nepabūgo prisipažinti, kad jis tikrai yra mąstanti ir atsakomybę jaučianti asmenybė, o ne vien partinis sraigtelis.

Lietuvos finansų ir ūkio politiką lemiantys ministrai - Jonas Lionginas ir Eugenijus Maldeikis atsistatydina. Kokio dar rimtesnio įspėjimo reikia kitiems kolegoms ministrams, kurie kiša rankas į akivaizdžiai prisivilusią svetimą košę? Kokio įspėjimo dar reikia jį užvirusiems politikams ir visuomenei, kuriai tą košę teks ilgus metus srbėti?

Tą patį vakarą žiūriu žinomą politinę televizijos laidą "Spaudos klubas" ir darosi visiškai nesuprantama: esminius tautos ūkio ir jo ateities reikalus bandoma paversti pigia komedija. Kalbančios galvos vos ne džiūgaudamos kvaksi apie tai, kokią kvailą "jaunatvišką" klaidą padarė nepatyręs Premjeras. O atsistatydinę ministrai, anot jų, tai jau - tikras nesusipratimas. Tačiau iš tikrųjų kaip svarbu, kad to jauno, bet sąžiningo "nepatyrimo" būtų daugiau - tiek Seimo posėdžiuose, tiek visoje dabar vykdomoje politikoje, nes persenusi patirtis - prasta patirtis.

(Nukelta į 4 p.)

Girdėta iš Vilniaus

• **PREMJERAS LIEKA.** Prezidentas Valdas Adamkus spalio 20 d. paprašė Rolando Pakso ir toliau likti Premjero poste. Kalba apie Premjero atsistatydinimą kilo jam pareiškus, kad sutarčių su JAV kompanija "Williams International" tomis sąlygomis, kurios yra numatytos dabartiniuose projektuose, jis pasirašyti negali. Tos sąlygos, jo nuomone, pakenktų Lietuvai. Priešingos pozicijos laikosi Konservatorių partijos politinė taryba ir dauguma ministrų.

• **ATSISTATYDINO DU MINISTRAI.** Prezidentas V. Adamkus spalio 19 d. pasirašė dekretus, kuriais patenkino Ūkio ir Finansų ministrų atsistatydinimo pareiškimus. Abu pareigūnai – Ūkio ministras Eugenijus Maldeikis ir Finansų ministras Jonas Lionginas – atsistatydino pareikšdami nuomonę, kad tokiomis sąlygomis neturi būti pasirašytos sutartys su "Williams". Ūkio ministro pareigas laikinai eis žemės ūkio ministras Edvardas Makelis, o finansų – valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministras Sigitas Kaktys.

• **SUTARTIS DERINA S. KAKTYS.** Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministras Sigitas Kaktys, Vyriausybės įgaliotas suderinti sutartis su "Williams", tikisi, kad tai galėtų įvykti dar šią savaitę. Jo nuomone, galima derėtis dėl "Mažeikių naftos" apyvartinių lėšų trūkumo padengimo. Tai galima numatyti investicijų sutartyje, kuri dar nėra suderinta.

• **NEVYKUSIO DERĖJIMOSI PASEKMĖS.** Tarptautinio valiutos fondo atstovas Lietuvoje Adalbertas Knoblis pareiškė, jog sutartyje su "Williams International" numatytos milžiniškos paskolos "Mažeikių naftai" gali kelti grėsmę planuojamai pasirašyti Lietuvos sutarčiai su TVF.

• **"WILLIAMS" AIŠKINASI.** "Williams International" prezidentas John C. Bumgarner tikina Seimo Pirmininką Vytautą Landsbergį, kad "Williams" nereikalauja sau jokių pinigų iš Lietuvos Vyriausybės. "Pagal investicijų sutartį įmonės "Mažeikių nafta" gyvybingumui palaikyti bei modernizuoti ir Vyriausybė, ir "Williams" turi paskolinti imonei lėšų, kad "Mažeikių nafta" taptų pirmaujančia imone Europoje". Dabar "Mažeikių nafta" turi daugiau negu 307 mln. dolerių skolų, kurias ligi šiol finansavo arba garantavo Lietuva.

• **PREZIDENTAS LANKOSI KANADOJE.** Spalio 22 d. Lietuvos Respublikos Prezidentas Valdas Adamkus išvyko į Kanadą Pirmoji Lietuvos vadovo kelionė į šią šalį truks penkias dienas. Numatyti susitikimai su Kanados vadovais, verslininkais ir vietos lietuvių bendruomene.

• **SUKAKTIS.** Lietuvos žemės ūkio universitetas mini garbingą sukaktį – 75-metį nuo buvusios Žemės ūkio akademijos įkūrimo. Šalia centrinių universiteto rūmų esančiame sodelyje spalio 15 d. atidengtas antrojo šios aukštosios mokyklos rektoriaus prof. J.Tonkūno paminklinis biustas. Iškilmingame posėdyje Garbės daktaro ženklai buvo įteikti Lietuvos Respublikos Prezidentui Valdui Adamkui ir Olandijos Wageningen universiteto profesoriui Martynui Verstegeui.

• **NETIKĖTAS ATKIRTIS KIRŠINTOJAMS.** Visagine (mieste prie atominės elektrinės) vadinamasis "Piliečių aljansas", mėginęs įteisinti dvikalbystę, gavo atkirtį: pokalbiui pakviesti visaginiečiai apkaltino šio sumanymo autorius politikavimu ir paprašė nekiršinti žmonių.

• **M. BIRŽIŠKOS ARCHYVAS.** Tikru lobiu vadinamas Mykolo Biržiškos archyvas, atrastas buvusiuose Vileišių rūmuose Vilniuje. Pasak mokslininkų, puikiai išsilaikę 1917-1920 metų dokumentai yra labai reikšmingi Lietuvos visuomeniniam ir kultūriniam gyvenimui. Juos atrasti padėjo Jono Basanavičiaus bendradarbis bibliotekininkas Pranas Razmukas, anuomet paslėpęs vertingą archyvo medžiagą nuo besitraukiančių nacių ir artėjančios sovietų armijos.

• **NAUJA GAMYKLA.** Kaune, Taikos prospekte, atidaryta bulvių traškučių gamykla. Kompanija "Kraft Jacobs Suchard-Lietuva" į šią gamybą investavo apie 10 mln. JAV dolerių. Prezidentas V. Adamkus sveikinimo kalboje sakė, kad naujų fabričių atidarymas Lietuvoje yra atsigaunančio ekonominio gyvenimo įrodymas. Kiti kalbėtojai pabrėžė, kad šįkart susijungė Amerikos kapitalas, Skandinavijos naujausios technologijos ir Lietuvos statybininkų triūsas: "Kausta" už 3,5 mln. dolerių šią gamyklą pastatė per 7 mėnesius.

• **NARKOTIKAI.** Spalio 19 d. Vilniuje įvyko seminaras "Kova su narkotikais", kuriame dalyvavo aukšto rango pareigūnai iš Suomijos, Lietuvos, Latvijos, Estijos, Lenkijos ir Rusijos. Lietuvos kriminalinės policijos generalinio komisaro pavaduotojas Vytautas Grigaravičius teigė, kad Lietuvoje kiekvienais metais didėja sintetinių narkotikų ir heroino su naudojimas. Vis daugiau konfiskuojama heroino, amfetamino ir "Ecstasy". Lietuva yra ir kitų šalių narkomanų narkotikų įsigijimo vieta, kadangi jie čia pigesni nei Kaliningrado srityje, Latvijoje ir Estijoje. (Pagal Eltos pranešimus)

Tarptautinių įvykių apžvalga

Algirdas Pužauskas

Šio šimtmečio pabaigoje pasaulyje gerokai sumažėjo valstybių, kurias valdo kariniai režimai. Šimtmečio pradžioje tokius diktatorius ypač daug "mėgo" Pietų Amerikos šalyse. Paskutiniu metu kiek daugiau tokių generolų ar pulkininkų išliko Afrikoje. Kariniais perversmais pasižymėjo naftos šaltiniais apdovanota Nigerija ir Libija. Dėl vadovo posto tebevyksta pilietinis karas Konge.

Neįtraukiant į diktatūrų sąrašą komunistinių režimų, tektų pripažinti, kad tarp Azijos šalių ryškiausiai prie valstybės valdymo brovėsi Pakistano kariškiai. Kai demokratiškai išrinktas premjeras Nawaz Sharif, tvarkęs Pakistano valstybės reikalus nuo 1990 metų lapkričio, šių metų spalio 12 d. paskelbė, kad iš pareigų atleidžia Pakistano kariuomenės vadą generolą Perwaiz Musharraf, jis tuoj pat gavo kariuomenės atsakymą. Netrukus buvo uždaryti šalies oro uostai, kareiviai užėmė televizijos ir radijo stotis, o karininkai suėmė premjerą. Kitą dieną generolas P. Musharraf paskelbė, kad vyriausybė laikinai nušalinama, o jis pats būsiąs vyriausia valstybės "galva". Sustabdomas šalies konstitucijos veikimas, paleidžiamas parlamentas. Premjeras N. Sharif laikomas namų arešte, nes jis "daug pakenkė" Pakistanui, bandydamas kištis į kariuomenės reikalus, mėginamas ardyti jos pastovumą, organizuotumą ir pajėgumą.

Apkaltinęs premjerą, kariuomenės vadas pažadėjo šalies prezidentui, kad kariuomenė sugrąžins valdžią civiliams pakistaniečiams. Tik niekas nežino, kada tai įvyks. Per 52 Pakistano nepriklausomo gyvenimo metus šis perversmas – ketvirtasis. Pirmasis Pakistano tvarkytojas 1958 m. buvo feldmaršalas Ayub Khan, pradžioje valdęs kraštą kaip generalinis gubernatorius, vėliau tapęs vyriausybės vadovu ir dar vėliau – prezidentu. Neilgoje nepriklausomos Pakistano valstybės istorijoje kariškiai valdė net 25 metus.

Dabartinis perversmas nepareikalavo žmonių aukų. Tačiau kartais kariuomenės

PAKISTANE – VĖL KARINĖ VALDŽIA

vadai gana žiauriai atsiskaitydavo su savo politiniais priešais. Generolas Mohammad Zia ul Hak, užgrobęs valdžią 1977 m. po įvairių teismų ir apkaltinimų įsakė pakarti buvusį civilį premjerą Ali Bhutto. Po keletos metų pats generolas žuvo neaiškioje lėktuvo katastrofoje. Valstybės vadovu tapo A. Bhutto duktė Benazir Bhutto.

Pakistanas turi apie 140 milijonų gyventojų, kurių 95% – musulmonai. Po britų imperijos žlugimo, buvusių kolonijų vietoje kūrėsi nepriklausomos valstybės, pasidalindamos teritoriją pagal išpažįtamą religiją. Dėl kai kurių žemių iš pat pradžių kilo kiviščiai. Akivaizdus pavyzdys – Kašmyro teritorija, dėl kurios Pakistanas su Indija nesutaria iki šiol, neretai bandydami išspręsti ginčą karine jėga. Po vieno iš tokių susidūrimų Pakistanas prarado rytinę savo teritorijos dalį, kuri, padedant Indijai, atiskyrė nuo Pakistano ir 1971 m. įsteigė savarankišką Bangladešo valstybę.

Pakistano kariuomenėje tarnauja 587,000 žmonės. Nors valstybė – neturtinga, bet kariniams reikalingiems skiriama daug lėšų.

Dabartinis kariuomenės sukilimas prieš civilinę valdžią dar ir tuo pavojingesnis už visus kitus perversmus, kad besivaidijančios valstybės – Pakistanas ir Indija – neseniai tapo atominėmis galybėmis. Nerami pasaulio dalis pasidarė dar pavojingesnė.

Indijoje parlamento rinkimus laimėjo tautininkai. Vienas iš paskutiniųjų Pakistano premjero N. Sharif veiksmų – nutarimas pasiųsti Indijos premjerui Atal Bihari Vajpayee telegramą, pasveikinant jį su laimėjimu. Tas sveikinimas dar labiau supykė kariuomenės vadus.

Žinią apie karinį perversmą Pakistane neigiamai sutiko kitos valstybės. JAV prezidentas Bill Clinton įsakė JAV ambasadoriui William Milam tuoj grįžti į Pakistaną ir pranešti valstybės vadovu apsiskelbusiam generolui, kad Jungtinės Amerikos Valstijos mieliau palaikytų ryšius su demokratiškai išrinkta civilių vyriausybe, nes amerikiečiai nemėgsta vyriausybės, kurios jėga pasisavina valdžią.

Perversmas Pakistane sutapo su įnirtingais svarstymais JAV Senate. Senatoriai atsisakė patvirtinti tarptautinę sutartį, pagal kurią valstybės išpareigoja sustabdyti branduolinio ginklo bandymus.

Jie pasipriešino prezidentui, įsakmiai siūliusiam šią sutartį tvirtinti nebeatidėliojant. Toks Senato poelgis sukėlė kritikos bangą ne tik laisvajame pasaulyje, bet ir Rusijoje. Tiesa, pati Rusijos Dūma dar nėra šios sutarties patvirtinusi.

Pasaulyje yra 44 valstybės, kurios galėtų pasigaminti atominis ginklus. Juos jau turi septynios šalys. Iš jų tik Didžioji Britanija ir Prancūzija yra minėtą sutartį pasirašiusios ir patvirtinusios savo parlamentuose. Kinija, Rusija ir JAV sutartį pasirašė, tačiau delsia ją patvirtinti. Taip pat elgiasi ir naujosios branduolinės galybės: Pakistanas, Indija, Izraelis (sutartį pasirašęs) bei Šiaurės Korėja, ketinanti pasigaminti atominis ginklus.

Bandymų uždraudimo sutartis pateikia žvalgybos ir saugumo įstaigoms daug klausimų: ar sandėliuose sudėtos branduolinės bombos dar veikia; ar jos neprarado savo stiprumo; ar dar veikia elektroniniai jungikliai ir t.t. Kaip sužinoti, ar kitos galybės nebando savo naujų branduolinių užtaisų? Tenka spėlioti, ar mažesnės galios sprogimas, įvykęs už tūkstančių mylių, buvo branduolinės bombos bandymas ar koks žemės drebėjimas? Pagaliau, masinio naikinimo ginklai nėra tik galingos bombos. Pavyzdžiui, Irakas buvo įtariamas ir inspektorių lankomas, bandant susekti, ar jis negamina biologinių ir cheminių ginklų. Nieko nepavyko išaiškinti, bet įtarimai liko. Panašūs įtarimai palies ir naująją Pakistano diktatūrą. Šios valstybės kaimynai turės budėti, kad kerštingi Pakistano kariškiai nepanaudotų savo masinio naikinimo atsargų, kurios arabų šalyse jau vadinamos "islamo bomba".

Keliais sakiniiais

• Spalio 15 d. Izraelis paleido dar 151 palestinietį kalinį. Tarp jų buvo ir aršius Izraelio priešų iš Hamas organizacijos. Dešiniųjų izraelitų minia protestavo skelbdama, kad išleisti teroristai.

• Laikinas Indonezijos prezidentas B.J. Habibie raštu kreipėsi į 700 narių turinčią Konstitucinę asamblėją, prašydamas patvirtinti jį prezidento pareigoms. Jo priešrinkininkai gatvėse susidūrė su riaušių policija. Muštynėse sužeista 30 protestuotojų ir 10 policininkų. Minia tvirtino, kad dabartinis prezidentas

(Nukelta į 3 p.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
DIRVA
TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428
E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: DR. JONAS JASAITIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year-\$35.00, first class-\$58 • Single copy-70 cents. Air mail overseas-\$110.00.

Prenumerata metams - \$35.00, pusei metų - \$20.00, pirmą klase - \$58 • Oro paštu į užsienį metams - \$110.00. • Atskiro numerio kaina - 70 centų • Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriams prašant - Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

Juozas Žygas

Lietuvos naftos ūkio, kuris apima "Mažeikių naftą", Biržų naftotiekį, Būtingės ir Klaipėdos naftos terminalus, privatizavimas vyksta jau beveik pusantros metų. Dage liui galbūt jau atsibodo spaudoje veik kasdieną matyti rašinius tuo klausimu. O padėtis nė kiek negerėja, bet greičiausia, kad blogėja. Kurie sekė įvykių raidą, kaip derybos vyko ir kaip V. Babilius kartu su "Williams" tą naftos ragaišį raikė, galėjo iš anksto numatyti, kad be reikalo Būtingės terminalas statomas, jeigu prie dalybų neprileidžia to, kurio nafta turės tekėti!

Vilnius, balandžio 28 d. (BNS) - JAV bendrovei "Williams" siūloma suteikti teisę pirkti dar 33 proc. susivienijimo "Mažeikių nafta" akcijų, pareiškė ūkio ministras Vincas Babilius. [...] Ūkio ministras vis dar slepia kainą, kurią sumokės "Williams" už 66 procentus susivienijimo akcijų". Bendrai, visas reikalas - slaptas, lyg katės maiše pardavimas.

"Lietuvą "suvedžiojusi" JAV bendrovė žada trauktis. Vilnius, liepos 16 d. (BNS) - Strateginis investuotojas į Lietuvos naftos ūkį - JAV bendrovė "Williams International" nepatenkinta, kad sutarčių su Lietuvos vyriausybe pasirašymas užtruko". Manėčiau, kad čia buvo

jų manevras Lietuvą daugiau paspausti.

Opozicija reikalauja patikrinti "Mažeikių naftos" pardavimą. Vilnius, liepos 23 d. (BNS) - Socialdemokratų ir LDDP vadovai Vytenis Andriukaitis ir Česlovas Juršėnas pasirašė bendrą pareiškimą, kuriame reikalaujama, kad Lietuvos naftos susivienijimas būtų privatizuojamas "tik pagal Valstybės ir savivaldybių turto privatizavimo įstatymą ir kuo naudingiau Lietuvai".

Rusijos ambasada: Naftos blokada - prasimanymas". Vilnius, spalio 13 d. (BNS) - Rusijos ambasada Vilniuje pareiškė, kad Rusija jokiais vyriausybiniiais ar žinybiniais susitarimais nėra įsipareigojusi Lietuvai tiekti naftos, todėl nėra pagrindo kalbėti apie "blokadą". [...] Ambasada taip pat rašo, kad "LUKoil", kuris derina naftos eksportą į Baltijos valstybes, yra pasirengęs garantuoti Lietuvai per metus 6 milijonus tonų naftos tiekimą, t.y. 50 % "Mažeikių naftos" pajėgumo. "Deja, į tokius "LUKoil" pasiūlymus, numatančius įvairiai naudingus lygiateisio bendradarbiavimo variantus užtikrinant "Mažeikių naftos" aprūpinimą, sudominta Lietuvos pusė neatsakė", - rašo Rusijos ambasada. Lietuvos aukšti pareigūnai neslėpė maną, jog, nutraukdama naftos tiekimą, "LUKoil" bendrovė keršija už tai, kad negavo no-

rimo privatizuojamos įmonės akcijų paketo.

Tie vadinami "aukšti pareigūnai" tik dabar pabudo, kuomet naftos tiekimą nutraukė. Apie tai jau buvo anksčiau įspėti. Kuomet buvo pasirašytas 31% akcijų pardavimas ir dar paminėta galimybė parduoti papildomai 31%, tuomet naftos tiekimas buvo sustabdytas ir "LUKoil" pareiškė: "Kam parduodamos akcijos, tai iš jų reikia ir naftą pirkti".

Vilnius, spalio 15 d. (BNS). Rusijos naujasis ambasadorius Jurij Zubakov penktadienį apsilankė Seime susipažinti su Lietuvos parlamento vadovu V. Landsbergiu. [...] Vis dėlto, ambasadoriaus nuomone, už derybų stalo turėtų sėstis ir tartis Rusijos naftos bendrovės "LUKoil", JAV bendrovės "Williams International" bei Lietuvos atstovai.

"Rusijos nafta - tai Rusijos pinigai", pastebėjo V. Landsbergis. Jo teigimu, jeigu Rusijai pinigų nereikia, gali netiekti Lietuvai naftos. Bausdama Lietuvą, Rusija baus pati save", - kalbėjo Seimo pirmininkas. Atrodo, kad jis užmiršo, jog JAV Rusijos pasigailės. Taip pat yra užmiršęs liaudies pasakymą: "Kol riebus suliesės, tai liesas ir kojas išties". Kad Rusijos žodžiai būtų aiškesni, tai naftos kaina pakelta 15 dolerių už toną!

Tarptautinių įvykių apžvalga

(Atkelta iš 2 p.)

nėra geresnis už buvusį ilgametį diktatorių Suharto. Daug gyventojų neseniai praėjusiuose rinkimuose pasisakė už ankstesnio Indonezijos vadovo dukterį Megawati Sukarnoputri.

• Jugoslavijoje apsilankęs Jungtinių Tautų generalinis sekretorius išpėjo Kosovo provincijos albanus nesitiekinti nepriklausomybės. JT neturi įgaliojimų paskelbti Kosovo valstybe. Jai pavesta tik prižiūrėti taiką ir pastovumą bei žmonių teises. Tačiau, kol Kosovas bus JT priežiūroje, jis ir toliau bus laikomas Jugoslavijos dalimi.

• Viceprezidentas Al Gore, numatomas demokratų partijos kandidatu į JAV prezidento vietą, gavo didelę paramą Amerikos darbininkų sąjungų ("unijų") federacijos atstovų suvažiavime. Jį šiuo metu paremti atsisakė tik

sunkvežimių vairuotojų sąjunga. Kitų sąjungų atstovai tvirtino, kad Al Gore, kaip ir anksčiau senatoriumi buvęs jo tėvas, visada buvo darbininkų draugas ir rėmėjas.

• Spalio 11 d. Jugoslavijos prezidentas Slobodan Milošević, kreipdamasis į tautą, ragino serbus išdidžiai atmes ti įvairius Vakarų šalių priekaištus. Jis ragino opozicijos vadus palaukti rinkimų, kurie įvyks ateinančiais metais, ir žadėjo pasitraukti, jei nebus perrinktas. O dabar, anot jo, serbai turi imtis atstatymo darbų, o ne pataikauti "priešams" ir "mūsų žudikams". Kai kurios Europos šalys, tarp kurių yra Britanija ir Vokietija, pasisakė už ekonominę paramą Serbijai, nes jos laukia labai sunki žiema.

• Prezidentas Bill Clinton pasiūlė į NATO kariuo-

menės vado vietą aviacijos generolą Joseph Ralston. Jis pakeis gen. Wesley Clark.

• Spalio 13 d. JAV teisingumo įstaigos atstovai pranešė spaudai, kad veikiant kartu su Kolumbijos įstaigomis, pavyko Kolumbijoje, Meksikoje ir JAV-se suimti 32 narkotikų pirklius bei jų organizacijos vadovus. Pavyko konfiskuoti apie 30 tonų kokaino.

• Britanijos spaudoje kilo karšti ginčai tarp abortų šalininkų ir priešininkų. Paaiškėjo, kad Škotijoje, kur gyvena apie 750,000 katalikų, 12-metė mergaitė tapo nėščia. Tuo atsirado visokių "šeimos planavimo" grupuočių su savo patarimais, bet būsimoji motina atsisakė aborto. Škotijos katalikai parėmė mergaitę ir pažadėjo jos šeimai moralinę ir materialinę paramą.

Redaktoriaus skiltis

Skersadryžiai

Neseniai mūsų telkinyje gražiai paminėjome Vincą Kudirką. Nuostabioji aktorė Virginija Kochanskytė, savo balsu lyg nupiešdama kiekvieną žodį, deklamavo "Lietuvos tilto atsiminimus". Priminė ji ir V. Kudirkos publicistiką, pabrėžė, kad didysis idealistas kalbėjo su nepaprastu išvalgumu, lyg taikydamas mūsų laikmečiui.

Taigi gal net kažkuriame Amerikos lietuvių telkinyje lyg ir pradeda susitelkti svarbiai veiksmai. Darbas lyg jau ir juda į priekį. Tačiau netrukus išryškėja, kad kai kurių susirinkusių kelnų dryžiai - išilginiai, o kai kurių - skersiniai! Ir štai viename susibūrimo iš salės pašoka kažkoks žmogelis:

- Vyrai! Ilgadryžiai nori mus valdyti! Nepasiduokime! "Skersadryžiai" apleidžia susirinkimą: jie kurs savo partiją...

Rodos, būta ko ginčytis. Bet juk ne tik ginčijamės, o ir už plaukų vienas kitą tāsme, net galvas vienas kitam kapojame, neretai tik iš noro parodyti savo tariamą išskirtinumą. Nuo karaliaus Mindaugo laikų taip tebevyksta, o gal ir nuo dar seniau. Kas žino...

Paskutiniųjų dienų naujienų iš Lietuvos gauname tiek, kad ir keliuose straipsniuose nepavyktų jų visų aptarti. Bet įdomiausia, kad dideli sprendimai, garsios kalbos, tarpusavio kaltinimai, deja, primena ne ką kitą, o tik "skersadryžių" išsišokimą. Tų kalbų ir visokių užkulisinų intrigų šurmulyje pamirštami svarbiausi valstybės atkūrimo darbai. Svarbiausiu dalyku tampa pagalių kaišiojimas į savos valstybės ratus, kurie ir taip vos ritasi per klampynę.

Praeitą savaitę apie savo atsistatydinimą buvo priverttas prabilti dar taip neseniai paskirtas Lietuvos vyriausybės vadovas Rolandas Paksas. Iš pirmų dienų jis griebėsi spręsti pačius sunkiausius uždavinius, bet susidūrė, kaip pats ne kartą jau minėjo, su biurokratinio nerangumu,

abejingumu, savivale, pasirengimu sužlugdyti bet kurį svarbų sumanymą. Iš kitos pusės rimtam darbui labai trukdė ir politikierių žaidimai: reikalavimai elgtis priešingai, negu diktuoja sunki valstybės padėtis, tarpusavio vaidai, noras save iškelti, o "varžovą" nustumti, artėjant naujiems rinkimams. Partijkėse jau prasidėjo "rinkiminių sąrašų" sudarinėjimas. Vyksta nuožmios grumtynės: kas bus įrašytas į pirmąjį dešimtuką. Aišku, kad buvimas valdžioje - neblogas "biznis". Praeitą savaitę pranešta, kad kuriama dar viena - "Tėvynės liaudies" partija. Kiek jų ten dabar iš viso?

Kai bandai palyginti partijų programas, tai negali atsistebėti, kokios jos panašios! Visos žada stiprinti demokratiją, daugiau dėmesio skirti valstybės saugumui, piliečių gerbūviui, švietimui, mokslui, menui, sportui. Visur kalbama apie kovą su nusikalstamumu ir bedaryste. Beveik niekur nepasakyta, kaip šiuos tikslus numatoma įgyvendinti. Tai kuo tos "partijos" ir "sąjungos" skiriasi? Nebent pavadinimais ir narių kelnų dryžiais... Kuo daugiau narių susiburia, tuo daugiau išulumo atsiranda. Kur mažiau narių arba pinigų rėmėjų, ten daikomasi, ką prisijungus arba prie ko čia prisiplakus.

Tačiau valstybės gyvenimas nepaiso politikierių varžytinių. Reikia sustabdyti įmonių griuvimą, nutraukti nusikaltėlių siautėjimą, apšildyti betoninius daugiabučius namus. Sprendimus reikia priimti, ne politikieriams šūkaujant, o tartantis su tais, kurie gerai išmano atitinkamą veiklos sritį.

Būtų mano valia, paleisčiau tą SEIMĄ jau šiandien. Kas moka dirbti, tegu dirba, kas nemoka, tegu mokosi, o ne dirbantiems trukdo. Tegu per kitus rinkimus jį išrenka perpus mažesni, tačiau tiesiogiai, apygardose - be jokių "partinių sąrašų"!

KEISTA IR LABAI PAVOJINGA

(Atkelta iš 1 p.)

Žinoma, kad labai svarbu, kaip toliau klostysis reikalai. Ar tartas NE akivaizdžiai nenaudingam sandėriui bus išlaikytas, ar bus pasielgta taip, kaip ir tinka lakūnui: suspėta laiku pakilti ir neatsitrenkti į mirazą, nors ir koks jis gražus ar baisus bebūtų. Laiku atsitokėjus, lieka perspektyvos ne tik lėktuvų, bet ir politiniams skrydžiams, gal net iki Prezidento posto.

Labai svarbu, kokią poziciją užims Respublikos Prezidentas. Ar prieš keletą mėnesių ištarus A ir B, kai buvo pakeista energetikos srityje nusikalstamas nesąmonės dariusi Vyriausybė, jis pasakys

likusias abėcėlės raides, kurios reikštų gal ir skaudžią bei prieš pasaulį nelabai gražią tiesą, bet vis tik TIESA: tikrieji valstybės ir tautos interesai negali būti parduodami, perduodami, juo labiau padovanojami?

Suprantama, kad aukštoji politika yra kompromisų menas, bet kai tie kompromisai prasilenkia ne tik su atsakomybe, bet ir su sąžine, toks "menas" tėra tik kenksmingas niekalas. Laikas nustoti mulkinti ir save, ir kitus pasakomis apie strateginius investuotojus. Nėra strateginių

investuotojų! Naftos ir kapitalo biznyje nėra labdaros, juo labiau meilės kitoms tautoms ar bent jų rūpesčių supratimo. "Biznyje" viskas yra kuo pigiau perkama ir kuo brangiau parduodama – už litus, markes, dolerius, frankus, pagaliau, ir už eurus.

Valstybės strategija yra jos tautoje, jos žmonėse. Tik ją reikia suprasti, ją reikia pasitikėti ir iš jos nesišaiptyti. Visokie gudravimai, dviprasmiškumai ar atviras tautos nuomonės ignoravimas, o juo labiau sandėriai už jos nugaros, visada atsisuka prieš jų sudarinėtojus, nežiūrint gražių pažadų.

Svečiuose – "Tautininkų žinios"

"LIETUVIS LIEKA LIETUVIU VISUR IR VISADA"

Kadaise su pasididžiavimu į Lietuvių chartą įrašyti šie žodžiai, prieš gerą dešimtmetį trumpai buvo atgaivinti, dabar vėl primiršti – lyg ir gėda būti tokiu...

Sakoma, gražiai Lietuvos Respublikos Seime buvo paminėtas Lietuvių chartos 50-mečio dokumentas, kuriame sudėti šventi punktai gimusiems lietuviams – išeivijoje ir Tėvynėje. Prisiminta, pašnekėta, ir tiek. Didelio džiaugsmo neįstiga. Anot Pasaulio lietuvių bendruomenės atstovo Vilniuje Gabrieliaus Žemkalnio, "jeigu charta būtų 100 proc. įgyvendinta, šiandien nebūtų tų problemų, kurias dabar turime!"

Pats laikas drįsti ne apylankom – tiesiu sakymu parodyti tas bėdas. Pripažinkime, **Charta – lietuvių tautos išlikimo simbolis**. Betgi ji daugeliui, ypač režiantiems sparną apie Europos viršūnėles, negali būti paranki ir priimtina.

Prabėgom paliesiu tai, kas skauda. Lietuvių chartos 3 punktas byloja: **Kalba yra stipriausias tautinės bendruomenės ryšys. Lietuvių kalba yra lietuvių tautinė garbė.**

Kai tau čionykščio įteikiama vizitinė kortelė anglų kalba, turbūt savaime aišku,

kad lietuvių kalba lietuviui nėra tautinė garbė.

Jeigu Vilniaus senamiestyje rengiamasi atidaryti *Shakespeare hotel* ir jo kambarius pasaulio rašytojų vardais vadinti taip pat angliškai (apeinant šalies įstatymus), tikrai neverta kalbėti apie tautinę garbę. Neįtikėtina, kad šitai sumanė lietuvis, nepriklausomybės atgavimo metais dirbęs "Atgimime". Tik ar turi teisę tylėti Lietuva?

Neturi teisės tylėti Tauta, matydama, kaip "Vilniaus prekyba", užvaldanti Lietuvą ir susaistyta įtakingų pažinčių, jeigu žiniasklaida kartais neklysta, gali tyčiotis iš savo krašto įstatymų. "Vilniaus prekybos" parduotuvės padabintos Patentų biure registruotais lotyniškais žodžiais kaip prekės (paslaugos) ženklais: *maxima, media, minima*, tačiau iškabų, kuriose turėtų būti valstybine kalba nurodytas įmonės pavadinimas, nėra. Žinoma, veikiai atsirastų, jeigu būtų leidžiama rašyti ne lietuviškai – tarkime, angliškai.

Puikiai atmename, kad ne lietuvių ir ne lietuvių kalbos garbė buvo apginta, kai prieš 5 metus vyko kova dėl neteisėtai pastatytų atvežtinių spaudos kioskų su firmos ir

tabako prekės ženklu PRINCE. Visu gražumu ir didumu PRINCE atsidūrė pačioje garbingiausioje vietoje, o ant stiklo užlipdyti ligi šiolei likę žodeliai "Lietuvos spauda" – vos įžiūrimi. Kieno pusėje tuomet stojo žiniasklaida? Daugiausia – kosmopolitų! Netgi spaudos konferencija Seime buvo surengta ta tema. Užgniaužti mūsų balsą ir teisę ginti kalbą. Terausta tie, kurių aukšta ranka palaimino garsiuosius PRINCE. Ne jiems garbė, kad Tautos didžiumos palaikymu vienintelio pasiekta – raudonųjų PRINCE kioskų plitimas Lietuvoje buvo pristabdytas. Vietoj jų radosi kur kas gražesnės, o svarbiausia, pačių lietuvių pagamintos būdelės su deramais lietuviškais užrašais.

Vis dėlto dažniau lietuviui lietuviu būti sunku, o lietuvių kalba lietuviui nėra tautinė garbė. Priežastis – neturime smetonų, maironių ar vaižgantų, kuriems kova su Lietuvos nutautinimu buvo švenčiausias gyvenimo pašaukimas.

*Albina Šiupienienė
Vilniaus miesto savivaldybės
Valstybinės kalbos kontrolės
tarnybos vadovė*

*Iš "Tautininkų žinių",
1999 m. 13 (93) nr.*

PASAUPLIS IR LIETUVA

* **PATVIRTINTA SUTARTIS.** Lietuvos Seimas spalio 21 d. patvirtino Lietuvos ir Rusijos valstybės sienos sutartį. Ši sutartis yra vienintelis tokio pobūdžio susitarimas tarp buvusios SSRS valstybės ir Rusijos. Lietuvos pareigūnai pareiškė, jog tikisi, kad Rusijos Dūma sutartį patvirtins tik po gruodžio mėnesį vykstančių Rusijos parlamento rinkimų. (REUTERS)

* **IŠ LATVIJOS IŠVYKO PASKUTINIAI RUSIJOS KAREIVIAI.** Rusijos radiolokacinės stoties Skrundoje išmontavimas užbaigtas. Šie darbai atlikti keturiais mėnesiais anksčiau numatyto laiko. "Tai – teigiamas dviejų šalių santykių pavyzdys", pabrėžė Latvijos užsienio reikalų ministras Indulis Berzinis. (ITAR-TASS)

* **NOBELIO PREMIJA – GYDYTOJAMS.** Šių metų Nobelio taikos premija paskirta tarptautinei medicinos pagalbos grupei "Medicins Sans Frontiers" (Gydytojai be sienų). 1971 m. įkurta organizacija MSF save vadina "privacia, nesiekiančia pelno tarptautine humanitarinės pagalbos organizacija, kurios tikslas suteikti medicinos pagalbą krizėje atsidūrusiems gyventojams". Daugiausia žinoma kaip "prancūzų gydytojai". MSF gretose dirba daugiau nei 45 tautybių žmonės, o organizacijos biudžetas, surinktas iš privačių asmenų bei organizacijų, didesnis kaip 250 mln. USD. (REUTERS)

* **MAŽINIMAS.** "LUKoil Baltija R" prezidentas Chaim Kogan spalio 15 d. pareiškė, jog šiais metais Rusijos kompanija "LUKoil" dėl karo Čėčėnijoje planuoja sumažinti naftos produktų eksportą per Ventspilio uostą. "LUKoil" didžiąją dalį išgaunamos naftos priverstas tiekti Rusijos naftos perdirbimo įmonėms, kurios dabar dirba visu pajėgumu. Rugsėjo mėnesį "LUKoil" per Ventspilį eksportavo numatytą kiekį naftos – 113 tūkst. tonų, o per paskutinį ketvirtį planuojama eksportuoti tik 150 tūkst. tonų – sakė Ch. Kogan. (LETA)

* **SVARBIAUSIA KRYPTIS.** Vašingtone su darbo vizitu esantis Estijos prezidentas Lennartas Meri atsiuntė Lietuvos ir Latvijos prezidentams laiškus, kuriuose pareiškė pasitenkinimą Europos Komisijos sprendimu rekomenduoti abi valstybes pradėti derybas dėl stojimo į ES. Estijos prezidento nuomone, Baltijos valstybėms, norinčioms kuo greičiau pasiekti bendrą tikslą – narystę ES ir NATO, reikėtų veikti išvien, paremiant viena kitą. (INTERFAX)

* **OKUPACINĖS SISTEMOS ĮTVIRTINIMAS.** Rusijos susisiekimo ministro pavaduotojas Nikolaj Košman priėmė jam pateiktą pasiūlymą tapti Rusijos vyriausybės atstovu rusų kariuomenės užimtuose Čėčėnijos rajonuose. Košman pabrėžė, jog svarbiausias jo uždavinys – įrodyti žmonėms, kad "Rusija juos prisiminė, įvesti tvarką, normalizuoti gyvenimą. Jis taip pat sakė teigiamai vertinąs 1996 metų šaukimo Čėčėnijos parlamento veiklos atnaujinimą ir Maliko Saidulajevio vadovaujamos Valstybės Tarybos sudarymą. (ITAR-TASS)

* **ŽUDYNIŲ "STATISTIKA".** Rusijos generolas, pirmasis Rusijos generalinio štabo viršininko pavaduotojas Valerij Manilov Londone supažindino Europą su Rusijos neigiamu nusistatymu dėl NATO plėtros įvykių Jugoslavijoje akivaizdoje. Britų suteiktoje tribūnoje jis pranešė apie naujos Rusijos karinės doktrinos pristatymą Rusijos parlamentui, kurioje numatytos Jugoslavijos pamokos – agresijos prieš suverenią valstybę – išvados. Jis visiškai patelsino savo armijos veiksmus Čėčėnijoje. V. Manilov pranešė britams, kad šioje karinėje kampanijoje vienas rusas vidutiniškai nukauna dešimtį čėčėnų. (ITAR-TASS)

* **SUSIDOROJIMAS.** Žiauriomis represijomis prieš gudų tautą pavadino spalio 17 d. įvykius Minsko gatvėse Lietuvoje esantis Baltarusijos 13-ojo šaukimo Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Semionas Šareckis. Jis sakė, kad demonstracijoje Baltarusijos žmonės norėjo teisėtai išsakyti savo nuomonę apie šalies politinę ir ekonominę padėtį. "Į gatvę žmonės išvijo badas ir šaltis. Jie neturi galimybių naudotis gamtinėmis dujomis, yra raginami taupyti elektrą, beveik nežiūrėti televizoriaus, vakarais pasišviesti viena elektros lemputė. Už didžiausią pensiją Baltarusijoje galima nusipirkti 3-4 kilogramus dešros." Pasak S. Šareckio, 92 demonstracijos dalyviai areštuoti, keletas gydomi ligoninėje. Apie 20 tūkst. žmonių Baltarusijos sostinėje išėjo į gatves, reikalaudami, kad atsistatydintų Aleksandras Lukašenka. (ELTA)

* **BIJO TIESOS.** Minske buvo sulaukyti du Lietuvos (LTK) televizijos žurnalistai, nuvykę stebėti demonstracijos. Filmavimo grupė į Minską nuvyko, prieš prasidedant mitingui ir filmavo gatvę, kurioje tuo metu buvo "ypatingosios paskirties milicijos" (OMON) pajėgos. Prie Lietuvos žurnalistų prisistatė pareigūnų grupelė. Jie sulaukė žurnalistę Irmą Janauskaitę, nusivedė ją į milicijos poskyrį, atėmė vaizdajuostes su nufilmuota medžiaga ir 4 valandas neleido išeiti. Operatorius Vytautas Juknys buvo saugomas, kad nefilmuotų.

Lietuvių tautinio meno grupės "Jorė" koncertas Lietuvos ambasadoje Vašingtone.

Lietuvos Respublikos ambasadoje Vašingtone

LANKĖSI MINISTRĖ N. ZAMBAITĖ

Spalio 7-10 dienomis *Cleveland, OH* lankėsi Lietuvos Respublikos ambasados Vašingtone ministrė, dr. Nijolė Zambaitė. Ji susitiko su atsakingais *Ohio* valstijos pareigūnais, žymių pramonės ir prekybos kompanijų vadovais, tarptautinių ekonominių ryšių organizatoriais, dalyvavo keliuose stambiuose susitikimuose su verslo atstovais. Vyko dalykiški, išsamūs pokalbiai su *Ohio* valstijos gubernatūros Daugiakultūrinių ir tautybių reikalų įstaigos direktoriumi *August B. Pust*, Pasaulinio Prekybos ir verslo centro (*World Trade Center*) vykdomuoju direktoriumi *Russell A. Leach* bei regioniniu valdytoju *Sandar Morgan*, Jūrinio uosto direktoriais *John Reagan* bei *Stephen L. Pfeiffer* ir kt. Visus ministrės susitikimus rengė ir aktyviai juose dalyvavo LR Garbės konsulė Ingrida Bublienė.

Šiuose susitikimuose ministrė turėjo galimybę nuodugniai susipažinti su kai kuriomis *Ohio* valstijos ūkio sritimis ir jų atstovams atskleisti ekonominių ryšių su Lietuva galimybes. Ne paslaptis, kad ne vienas jos pašnekovas iki šiol nelabai įsivaizdavo, kad Lietuva jau gali pasiūlyti pasauliui ne maišą bulvių, morkų ar miežių, o aukščiausios kokybės lazerinę techniką, elektroninius įrenginius, tiksluosius matavimo prietaisus ir kitus šiuolaikinės pramonės gaminius bei modernias technologijas. Žinoma, panašių pasiūlymų būtų galima pateikti ir daugiau, jei valdžia nebūtų taip sumažinusi dėmesį moksliniams tyrimams ir jų rezultatų diegimui. Bendras viso ūkio nuosmūkis labai sumažino mokslo įstaigų finansavimo galimybes.

Ministrė N. Zambaitė pareiškė, kad visiškai kitaip tave sutinka išsivysčiusių šalių verslo pasaulio atstovai, kai kalbėdamas apie savo valstybės ūkį gali paminėti ne žaliavas ar paprasčiausius produktus gaminius, kuriais užversta dabartinė rinka, o tokius dalykus, kaip lazerinė technika. Pašnekovas iš karto suvokia, jog kalba ne su pagalbos prašytoju, atvykusi iš kokios nors suvargusios, sunkiai besikapanojančios "trečiojo pasaulio" šalies, o su dalykiškai gerai pasirengusiu lygiaverčiu verslo partneriu, atstovaujančiu valstybę, turinčią pakankamai tvirtą intelektualinį potencialą.

Keletas žodžių apie mūsų garbingąją viešnią. Dar sovietinio laikotarpio pabaigoje apgynusi ekonomikos-matematikos diplomą darbą apie laisvosios rinkos pagrindus, N. Zambaitė tiek Atgimimo laikotarpio pradžioje, tiek atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, aktyviai įsijungė į jos ūkio atkūrimą. Ji buvo viena iš Laisvosios rinkos instituto kūrėjų, daug pasidarbavusi, nagrinėjant valstybės ūkio modernizavimo galimybes. Deja, politikai anaipol ne visada turi noro gilintis į mokslininkų išvadas. Daug įdomių, vertingų sumanymų dar laukia savo eilės.

N. Zambaitė, iki atvykstant į JAV, jau teko padirbėti ir diplomatinėje ekonominių ryšių tarnyboje. Ji pradėjo eiti panašias pareigas Lietuvos ambasadoje Londone, kai ten ambasadoriumi dirbo vienas žymiausių Lietuvos ekonomistų – akad. a. a. Raimundas Rajeckas, ir tęsė jas, paskyrus naująją ambasadorių. Kai Baltijos šalių taryboje

pirmininkavo Lietuva, N. Zambaitė kurį laiką teko vadovauti tarybos ekonominių ryšių institucijai. Perėmusi šias pareigas iš Vokietijos atstovų, Nijolė sugebėjo ne tik išlaikyti buvusį veiklos lygį, bet net ją išplėsti, rasti naujas veiklos kryptis, sukaupti naują, vertingą patirtį.

Atvykusi į LR ambasadą Vašingtone, jau per pirmąsias darbo savaites N. Zambaitė suspėjo užmegzti abipusiai naudingus ryšius su JAV sostinės ir jos apylinkių verslo pasaulio atstovais, išsiaiškinti Lietuvai labai svarbių pramonės ir prekybos ryšių galimybes. Artimiausioje ateityje ji pasirengusi susipažinti su kitais JAV regionais ir atrasti jų ūkinio bendradarbiavimo su Lietuva kryptis. Išvyka į *Ohio* valstiją ir buvo šio ministrės darbo pradžia.

Dar vienas išskirtinis ir drįsčiau sakyti, itin vertingas dr. Nijolės Zambaitės veiklos bruožas yra jos siekimas kuo glaudžiau bendradarbiauti su Amerikos lietuvių telkiniais. Nežiūrint labai įtemptos šios viešnagės darbotvarkės, ji rado galimybę susitikti su lietuvišiais verslininkais ir norinčiais į šią veiklą įsijungti, dalyvavo visuose Lietuvių dienų renginiuose, apsilankė "Dirvos" redakcijoje ir labai domėjosi tiek šio savaitraščio, tiek kitos užsienio lietuvių spaudos turiniu bei rūpesčiais. Ją domino visos redakcijoje sukauptos žinios apie lietuvių gyvenimą Amerikoje, jų bendradarbiavimo su ambasada ir Lietuva galimybes. Net tos dienos, kai buvo numatytas jos grįžimas į Vašingtoną, ryte N. Zambaitė kartu su lietuvių organizacijų vadovais dalyvavo šv. Mišių

eisenoje Dievo Motinos parapijoje. Malonu, kad tarp naujųjų Lietuvos pareigūnų jau turime ir tokių aukšto lygio specialistų, kuriems labai artimas lietuviškas jausmas. Išvykdamas dr. Nijolė prašė per spaudą išreikšti jos padėką Garbės konsulei Ingridai Bublieniei, daug prie jos pažintinių ryšių išplėtimo prisi-

dėjusiam dr. Viktorui Stankei, kitiems LB apylinkės tarybos nariams, visiems lietuviams, suteikusiems jai vertingų žinių ir malonią progą iš arčiau pažinti jų gyvenimą.

Kaip sakoma, gera pradžia – pusė darbo. Linkime ministrei N. Zambaitėi visapusiškos sėkmės jos tikrai reikšmingoje veikloje.

Jonas Jasaitis

M. K. ČIURLIONIO 125-ŪJŲ GIMIMO METINIŲ MINĖJIMAS VAŠINGTONE

Spalio 22 d. Lietuvos ambasada JAV seniausioje Vašingtono meno galerijoje "The Corcoran Gallery" surengė Lietuvos pianisto M. K. Čiurlionio provaiką Roko Zubovo paskaitą – koncertą, skirtą kompozitoriaus ir dailininko M. K. Čiurlionio gimimo 125-osioms metinėms. Pianistas supažindino su M. K. Čiurlionio kūryba, skambino jo kūrinius. Buvo rodamos M. K. Čiurlionio paveikslų skaidrės.

Renginys sulaukė didelio Vašingtono meno visuomenės dėmesio. Bilietai į koncertą daugiau kaip 200 vietų turinčioje salėje buvo išpirkti, likus dviem dienoms iki šio šventinio vakaro. Kelias dienas apie būsimąjį R. Zubovo

koncertą skelbė ir su M. K. Čiurlionio muzika supažindino JAV klasikinės muzikos radijo stotis WVGMS. Renginyje apsilankė JAV Valstybės departamento paskaitos pavaduotojas *Ronald Asmus*, buvusi JAV karo atašė Lietuvoje generolė-majorė *Tiu Kera* bei buvusi JAV ambasados Lietuvoje kultūros atašė *Lisa Helling*.

Pianisto R. Zubovo koncertas pratęsė renginių ciklą žymiajam Lietuvos menininkui pagerbti. M. K. Čiurlionio skirti renginiai Vašingtone buvo pradėti šiemet, kovo 5 d. įsimintinu Lietuvos Seimo Pirmininko, prof. Vytauto Landsbergio koncertu JAV Kongreso bibliotekoje.

Rolandas Kačinskas

VINCO KUDIRKOS MINĖJIMAS LIETUVOS AMBASADOJE

Spalio 19 d. Vašingtone, Lietuvos ambasadoje, įvyko dr. Vinco Kudirkos mirties 100-ųjų metinių minėjimas. Programoje: Valentino Krickienės įžanginis žodis, dr. Irenos Slavinskaitės akademinė paskaita, aktorės Virginijos Kochanskytes mintys ir ištraukos iš Vinco Kudirkos kūrybos, kaip antai: "Lietuvos tilto atsiminimai", eilėraščiai, publicistika. Solistas Danielius Sadauskas padainavo keletą dainų, sukurtų pagal V. Kudirkos žodžius: "Labora", "Linksma pavasa-

rio atėjo diena", "Greičiau, žirgeli", "Karvelėli mėlynasai". Išskirtinai įdomiai savo dalį atliko aktorė V. Kochanskytė, kuri yra tiesiog išimylėjusi Vinčą Kudirką.

Į šį renginį susirinko neįprastai daug vietos lietuvių – gal net apie šimtą. Minėjimą surengė JAV LB vietinės apylinkės valdyba, kurią šiuo metu maždaug po lygiai sudaro "senosios" ir "naujosios" išeivijos atstovai. Tai – geras pavyzdys kitiems lietuvių telkiniams.

R.B.

ARTĖJA XI LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ

XI lietuvių tautinių šokių šventės rengimo komitetas. Pirmoje eilėje (iš kairės): Kanados LB pirm. A. Vaičiūnas, Toronto apyl. pirm. D. Garbaliuskienė, komiteto pirmininkai – V. Piečaitis ir R. Sakalaitė-Jonaitienė, meno vadovai – R. ir J. Karasiejai. Antroje eilėje: M. Vasiliauskiene, vicepirm. R. Žilinskiene, J. Vingelienė, I. Ross, Ž. Janeliūnienė, D. Chornomaz. Trečioje eilėje: I. Meiklejohn, A. Karkienė, M. Rusinas, V. Vaičiūnienė, A. Empakeris, J. Adamonytė ir A. Saplys.

JAV LB KULTŪROS TARYBA SKELBIA

1999 metų premijų laureatus:

meno – Jurgis Daugvila;
muziko-dainininko – Algirdas Brazis;
žurnalisto – Bronius Nainys;
radijo – "Tėvynės garsai" Kilylende;
švietimo – "Maironio" lituanistinė mokykla Bostone;

(šių premijų mecenatas – Lietuvių fondas)
mokytojo – Juozas Masilionis.

(Šios premijos mecenatas – dr. Jonas Adomavičius)

Premijų įteikimo šventė įvyks lapkričio 14 d.
Jaunimo centre Čikagoje.

BALF'O DIREKTORIŲ SUVAŽIAVIMAS

Vytautas Kasniūnas
BALF'o vicepirmininkas
informacijai

Šis suvažiavimas įvyks *Palm Beach-Singer Island, FL*, spalio 30-31 dienomis (šeštadienį ir sekmadienį). Išvakarėse, penktadienį, numatytas susipažinimo vakaras.

Visi direktorių suvažiavimai yra labai svarbūs: peržiūrima praėjusių metų veikla ir aptariamos gairės ateinančioms metams. Suvažiavimai rengiami skirtingose vietose, kad būtų galima susipažinti su vietos balfininkais ir visuomene. Tačiau šis suvažiavimas yra ypatingas, nes jis – paskutinis XX amžiuje, skirtas BALF'o veiklos 55-mečiui ir pasirengimui Didžiosios labdaros kelionei į

XXI amžių.

BALF'o seimas įvyks 2000 metais. Balfininkai labai ruošiasi šiam įvykiui. Lietuvai atgavus nepriklausomybę, BALF'o pirmininkė Maria Rudienė dažnai lankosi Lietuvoje, neatsitiktinai pasirinkdama blogiausią, paniurusį laiką, kad iš pirmųjų šaltinių sužinotų, ko tėvynainiams labiausiai reikia. Bet ne iš pasipūtusių, sunkiai sukalbamų valdininkų ar ministrų, bet iš gyvenančių kaimuose ir miesteliuose – iš skurstančių ir vargstančių. Ir

ši rudenį pirm. Maria Rudienė bei vicepirmininkas kun. Jonas Kuzinskas, lydimi inž. Antano Rudžio, BALF'o rėmėjo nuo pirmųjų jo veiklos dienų, išbuvo Lietuvoje tris savaites. 20 dienų jie keliavo, kaip toje dainoje, kurią sudainavo vienos mokyklos vaikai: "Purvynėlį bridau, meilės žiburį į mokyklas nešiau..." Apie tai plačiau išgirsime šiame suvažiavime.

Iš tokios veiklos pažįstame žmogaus pasiaukojimą, idealizmą, net iki išsižadėjimo savęs, nekreipiant dėmesio į savo sveikatą – kad tik tau, Lietuva, šviestų laisvę, kad vargas nelapotų.

Laiškai "Dirvai"

KAS JUOS PAŽINOJOTE?

Nuo 1994 m. ieškau žinių apie buvusį gana garsų tarp Amerikos lietuvių savo gimnaitį Praną Jucaitį. Jis gimė 1896.12.05 Kiaulupiuose, Sintautų valsč., Šakių raj. Nuo 1948 m. gyveno JAV-oje. Tačiau, deja, nė į vieną laišką atsakymo iš JAV lietuvių įstaigų ar bendruomenių nesulaukiau.

Pateikiu kai kuriais žinias apie jį iš Bostone išleistos Lietuviškosios enciklopedijos:

1948-51 m. dirbo *Gannon College (Erie, PA.)*; nuo 1951 m. – *Armour Research Foundation (Ill. Institute of Technology)*. Chemikas. 1955 metais Pranui Jucaičiui suteiktas "Award of Scientific Merit"

1952-54 m. – JAV lietuvių profesorių draugijos pirmininkas; nuo 1954 m. – atseitinių sendraugių sąjungos pirmininkas. Buvo Lietuviškosios enciklopedijos chemijos skyriaus redaktorius.

Berods, gyvenimo pabaigoje gyveno *Rocky River, Ohio*. Toliau apie jį nieko sužinoti nebepavyko.

Būtų labai malonu, jei kas nors galėtų suteikti žinių apie jį arba likusius jo šeimos narius, nurodyti, kur galėčiau

kreiptis, nes su kiekviena diena mano viltys "surasti siūlo galą" vis mažėja. Nenoriu tikėti, kad žmonės išnyksta, nepalikdami jokių pėdsakų.

Kuomet 4 metus mokiausi Paryžiuje, ten visai netikėtai sužinojau, jog iš to paties kaimo, kaip ir Pranas Jucaitis, yra kilęs dar vienas žymus žmogus, turėjęs tą pačią pavardę – Antanas Jucaitis, gimęs 1868 m. Į Prancūziją jis atvyko 1897 metais ir po kurio laiko tapo pakankamai garsiu skulptoriumi. Teko nugirsti, kad jis mirė arba žuvo 1944 metais Paryžiuje.

Jokių išsamesnių žinių apie jį kol kas nepavyko rasti, nes tenyškščiai lietuviai jokio Informacijos centro neturi. Prancūzijoje lietuvių gyvena gana nedaug. Ieškojimai archyvuose ir bibliotekose taip pat nieko nedavė, nors A. Jucaitis 1937 metais pasaulinėje parodoje Paryžiuje už savo skulptūrą yra laimėjęs aukso medalį. Visus savo kūrinius jis paliko Lietuvai (per Paryžiuje veikusią Lietuvos ambasadą). Tačiau mūsų valstybė šios skulptoriaus dovanos neatgavo, nes ambasadą užėmė sovietai. Tolesnis šių kūrinių likimas – nežinomas.

Apie visa tai man papasakojo paryžietis grafikas Žibuntas Mikšys.

Štai kokie būna žmonių likimai! Kažin ar mano paminėti abu Jucaičiai bent žinojo vienas kitą? Keisčiausia, kad vis tik žinios apie šiuos žmones kažkokiu būdu pateko į Lietuviškąją enciklopediją. Vadinasi, kažkas tuo domėjosi.

Pagarbiai

Robertas Jucaitis
Vilnius, Lietuva
e-mail: robertas@age.lt

KAS GALI MAN PADĖTI?

Jums rašo Vaida Pusvaškytė iš Lietuvos. Rugsėjyje man sukako 17 metų. Mokausi Kauno jėzuitų gimnazijos humanitarinėje klasėje. Esu pirmūnė. Mokslas mano gyvenime tikrai turi didelę reikšmę. Nuo pat vaikystės puoselėju didelę svajonę, kuriai Jūs gal būt galėtumėte padėti išsipildyti.

Mane visą laiką traukė kitos šalys, jų kultūra, žmonės, istorija. Ryte ryju visas

(Nukelta į 7 p.)

"KREGŽDUTĖ" IŠ LIETUVOS

Kaip išeivijoje, taip ir tėvynėje visų rūpestis, kad gimtoji kalba klestėtų, kad mažieji būtų auklėjami krikščioniškoje ir tautinėje dvasioje. Išeivijoje leidžiamas vaikams skirtas žurnalas "Eglutė", žadinantis meilę tėvų kalbai ir ugantis tautinius bei krikščioniškus jausmus, o tėvynėje šiuos uždavinius sprendžia "Kregždutė".

Susipažinusi su minėtu laikraščiu, norėčiau apie jį papasakoti ir išeivijai. "Kregždutė" išeina kas savaitę, jos redaktorius – Vygantas Račkaitis. Leidėjas – Lietuvos katalikų laikraštis "XXI amžius", leidžiamas Kaune. "Kregždutės" redakcija įsikūrusi Anykščiuose.

"Kregždutė" savo turiniu panaši į prieškaryje Lietuvojeėjusius leidinius vaikams. Šio laikraščio tikslas – padėti Lietuvos vaikams augti Dievo garbei ir tėvynės naudai. Šiandieninė "Kregždutė" jau yra sutelkusi nemažą savo išteklių skaitytojų ratą. Daug vietos ji skiria vaikų laisvakams, rašinėjams, eilėraštukams, pačių sudarytiems galvosūkiams ir t.t. "Kregždutė" kasmet rengia rašinėlių bei galvosūkių sprendimo konkursus "Pažink tėviškėlę". Rašinėlių konkurso skatintoja ir rėmėja yra žinoma Amerikos lietuvių visuomenės veikėja, JAV LB Kultūros tarybos pirmininkė Marija Remienė. Šiame laikraštelyje matome ir tokias temas: "Ką aš žinau apie Lietuvos parti-

zanus", "Ką man reiškia Vasario 16-oji", "Kaip aš sužinojau apie Kristų?", "Koks gyvulėlis man patinka ir kodėl Dievas jį sutvėrė".

"Kregždutė" spausdina ir rašytojų bei poetų kūrinius, skirtus vaikams. Šiuose kūriniuose kalbama apie dvasines vertybes, katalikišką dorovę. Savo kūrybą joje spausdina B. Brazdžionis, Jurgis Jankus, Birutė Pūkelevičiūtė, St. Dziugas, V. Vijeikis, D. Žilaitė ir kt.

Laikraštėlis atrodo gana kukliai, tačiau savo turiniu daug prisideda prie patriotinio ir dorinio jauniosios kartos auklėjimo.

Taigi "Kregždutė" būtų įdomi ir užsienyje gyvenantiems mažiems lietuviukams. Kaip redaktorius rašo, laikraštėlį jau skaito Amerikoje, Kanadoje, Lenkijoje. Paprastai į užsienį laikraštukas siunčiamas tik kartą į mėnesį – po 4 numerius. Redakcija mano, kad parengimo, spausdinimo ir pašto išlaidoms padengti užtektų 20 dolerių. Jei kas norėtų savo mažiesiems užsakyti šį įdomų ir vertingą laikraštuką, gali parašyti redakcijai į Anykščius tokiu adresu: "Kregždutė", J. Biliūno gatvė 20-15, Anykščiai, LT-4930 Lietuva (Lithuania). Galima užsisakyti ir per šių eilučių autore – Stefaniją Stasiene. Jos adresas: 18112 Woodward Rd. Cleveland, OH 44119 tel. 216 486-2111.

Stefanija Stasiene

BALF'O VAJUS

Nuskardėjo, nuaidėjo BALF'o garsai per Amerikos kalnynus, miškus, laukus, miestus, miestelius, kur tik gyva lietuviška širdis: tieskime rankas vienas kitam, susijunkime savo aukomis visi Didžios Labdaros Kelyje.

Aukokime visi, kaip ištikimai aukojome BALF'ui per 55 metus. Padovanokime Kalėdų dovaną vargstantiems, ligoniams, našlaičiams, seneliams, tremtiniams, partizanams.

Vytautas Kasniūnas

"Kamertono" choristai Lietuvių kultūros darželyje Cleveland, OH. Viktoro Stankaus nuotr.

Tautinės sąjungos Los Angeles skyrius

kviečia plačiąją lietuvišką visuomenę atšvęsti ir paminėti mūsų veiklos penkiasdešimtmetį.

Iškilmingi pietūs Tautiniuose namuose,

3352 Glendale Blvd. Los Angeles, lapkričio 6-ą dieną, šeštadienį.

Šventėje dalyvaus sąjungos pirmininkas Petras Buchas iš Čikagos.

Pradžią – kokteiliai 2 val. p.p. lėjimo auka asmeniui – \$15.

Bilietus ir stalus malonėkite užsisakyti iš anksto pas Joną Petronį, telefonas: 323-664-0791 arba Rūtą Sakienę, telefonas: 818-242-9250.

Rengėjai

Jaunimo puslapis

SVEČIUOSE – VILNIAUS "LIETUVIŲ NAMAI"

LAIKAS

Antanas Gubanas

...Kavos jau nebeliko, o aš sėdžiu ir mąstau. Už lango stūgauja vėjas: tikriausia – vėl žiema. Nieko baisaus, rytą bus pavasaris, o po jo – vasara, po vasaros, aišku, – ruduo, o po rudens aš vėl sėdėsiu šiltame kambaryje, gerdamas kavą. Mano mama sensta, broliai ir seserys – jau suaugę. Na ir aš pats – jau nebemažas. O į mėnuli išskrido nauja raketa...

Taip aš sėdžiu ir mąstau. Sninga. Snaigės krenta garsiai, labai garsiai. Aš kartais nesusilaikau ir užsikemšu ausis, kad negirdėčiau, kaip jos dūžta į žemę...

Štai jau žiema. Aš geriu kavą ir žiūriu pro langą. Man patinka taip sėdėti. Ir kava dar nepasibaigė. Mano plaukų baltumas panašus į patį balčiausią sniegą, kuris virpina žemę. Aš jau negirdžiu nieko. Negirdžiu, kaip dūžta snaigės, ne aš – kurčias. O

PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESO RUOŠA AUSTRALIJOJE

Australijos lietuvių jaunimo sąjunga (ALJS) kartu su Pasaulio lietuvių jaunimo sąjunga (PLJS) rengia dešimtąjį Pasaulio lietuvių jaunimo kongresą Australijoje.

Dešimtas PLJK vyks *Sydney* ir *Melbourn* nuo 2000 m. gruodžio 20 d., trečiadienio iki 2001 m. sausio 14 d., sekmadienio. Tikimės, kad atvyks atstovai iš įvairių pasaulio kraštų. Dalyvaudami kongrese, jie turės progos susipažinti su nuostabiąja Australija, dalyvauti lietuviškoje kultūrinėje veikloje ir pasikalbėti apie lietuvių išeiviją.

PLK ruošos komitetas

mano giminė dabar – mėnulyje. Tik aš noriu likti čia, žemėje. Noriu kristi kartu su žvaigždėmis.

Štai! Štai ji pasirodė! Aš

ją matau, bet negirdžiu... Štai ji lekia tiesiai į mane! Įsirėžė į mano langą! Aš..., Ak, tas laikas...

GYVENIMO SKONIS

Stasys Stavickis

Tiesa ar tik melo aidas?
Gyvenimas vertas nieko?
Valstybė šėtono veidu
Parblokšta į šaltą sniegą.

Kaip laukti tamsoj rytojaus,
Kaip saugoti šviesią viltį?
Kaip?!... tyliai laukus nukloja
Tiesa apie šiaurės mirtį...

Kas sakė, jog laikas gydo?
Čia žvaigždės nakty sustojo.
Nebejučiat skonio kito –
Tik amžino šalčio skonį.

Ir sielos kančioj užmigo –
Aplinkui toks baltas laukas!
...paklojo čia patalą lygų –
Nežinomam Dievui auką...

Kur Jūs, nešę savo skausmą?!
Matau – toliau mirga kryžiais.
...sustingusios maldai rankos
Ir giedamos vėjo Mišios...

KAS GALI MAN PADĖTI?

(Atkelta iš 6 p.)

žinias, net draugų pasakojimus apie Europos valstybes, Ameriką, kitas egzotiškas šalis. Ypatingai domiuosi Jungtinėmis Amerikos Valstijomis. Nenuostabu, kad dar būdama maža, troškau mokytis vienoje iš JAV vidurinių mokyklų. Iš pradžių tai buvo tik vaikiškos svajonės, į kurias niekas nekreipė dėmesio. Vėliau pradėjau dalyvauti įvairiuose konkursuose, kurie suteikia galimybę metus praleisti mano išsvajotojoje šalyje. Tačiau išsiaiškinau, kad ten ne viskas teisingai daroma. Tuomet bandžiau siųsti laiškus įvairioms Amerikos lietuvių organizacijoms, bet atsakymų, deja, negavau.

Nutariau parašyti Jums ir kreiptis į Amerikos lietuvius. Gal būt atsirastų šeima, kuri priimtų mane šių mokslo metų antrajai pusei į savo šeimą, kad galėčiau lankyti viduri-

nės mokyklos vienuoliktą klasę. Mano tėvams apie tokius pinigus net pagalvoti baisu. Jie ir netiki, kad aš, neturėdama didžiulės pinigų sumos, galiu įvykdyti savo troškimą, kad atsirastų tokių žmonių, kurie man padės.

Pas savo geradarius gyvendama, galėčiau padėti atlikti ruošos darbus, prižiūrėti ir mokyti vaikus. Mielai dalyvaučiau lietuvių veikloje. Gal būt susirasčiau ir darbo po pamokų.

Žodžiu, negailėsiu jėgų, kad tik mano svajonė pavirstų tikrove. Aš suvokiu, kad ji – labai didelė, bet galbūt mane kas nors išgirs...

Labai dėkoju už suteiktą dėmesį.

Su pagarba,
Vaida Pusvaškytė
S. Neries 8, Raudondvaris,
Kauno raj. LT-4320 Lithuania. Tel. (8-27) 549416

Neseniai atvykusiems į Ameriką IMIGRANTAI IR PABĖGĖLIAI

Raimonda Mikatavage
41
SVARBŪS
TELEFONAI

Nacionalinis sveikatos informacijos centras (*National Health Information Center*). JAV sveikatos ir paslaugų departamento programa "Sveiki 2000 metų žmonės" (*Healthy People 2000*). P.O. Box 1133, Washington, DC 20013-1133. Tel. 1-800-336-4797.

Norėdami gauti metinę bet kurios valstijos nusikaltamumo ataskaitą (*Annual crime report*), paskambinkite į valstijos policijos departamentą ir paprašykite Jungtinio nusikaltimų registravimo padalinio (*Uniform Crime Reporting Unit*) telefono. Paskambinę nurodytu telefonu, paprašykite, kad jums atsiųstų Suvestinę metinę nusikaltamumo ataskaitą (*Annual Uniform Crime Report*). Kai kuriose valstijose ši ataskaita gali būti kitaip pavadinama, tačiau pareigūnai turėtų suprasti, ko jūs pageidaujate.

Ką svarbu žinoti vyresnio amžiaus žmonėms?

Kai jums sukanka 65 metai, galite naudotis įvairiomis nuolaidomis parkuose, kino teatruose, golfo aikštynuose, restoranuose, pirkdami lėktuvo bilietus. Pasiteiraukite apie nuolaidas!

Amerikos pensininkų asociacija (*American Association of Retired Persons – AARP*) Tel. 1-800-424-3410 – bendrosios žinios; tel. 1-800-456-2277 – žinios apie vaistų receptus.

Paramos vyresnio amžiaus žmonėms agentūrų susivienijimas (*Eldercare Locator*). Tel. 1-800-677-1116.

Nacionalinė vyresnio amžiaus žmonių taryba (*National Council on Aging*): žinios apie šeimyninę slaugą, įsidarbinimo galimybes vyresnio amžiaus žmonėms, ilgalaikę slaugą ir kt. Tel. 1-800-424-9046.

Nacionalinis pagyvenusių žmonių institutas (*National Institute on Aging*): leidiniai vyresnio amžiaus žmonės dominančiais sveika-

tos klausimais. Tel. 1-800-222-2225.

Medicare programos pagalbos telefonas (*Medicare Hotline*): žinios apie Medicare programą ir Medicaid draudimą. Tel. 1-800-638-6833

IRS informacijos tarnyba (*IRS Forms Line*). Paprašykite, kad atsiųstų leidinį Nr. 554 "Žinios apie mokesčius vyresnio amžiaus amerikiečiams" (*Tax Information for Older Americans*). Tel. 1-800-829-3676

Organizacijos, teikiančios pagalbą pabėgėliams ir imigrantams

Šios organizacijos teikia imigrantams ir pabėgėliams įvairias paslaugas, pradedant pabėgimu ir baigiant įsikūrimu. Dauguma iš žemiau išvardytų organizacijų turi savo atstovybes didžiausiose pabėgėlių bendruomenėse. Šiose organizacijose galite gauti leidinių įvairiomis kalbomis. Jos taip pat konsultuoja apie JAV imigracijos įstatymus. Norėdami gauti išsamesnių žinių, paskambinkite nurodytais telefono numeriais.

Pasaulinė globos korporacija (*World Relief Corporation*). USA Ministries 201 Route 9W North Congers, NY 10920. Tel. 1-914-268-4135.

Amerikos imigrantų ir pabėgėlių tarnyba (*Immigration and Refugee Services of America*). 1717 Massachusetts Ave. NW, Suite 701 Washington, DC 20036. Tel. 1-202-347-3507.

Liuteroniškoji imigrantų ir pabėgėlių tarnyba (*Lutheran Immigration and Refugee Service*). 390 Park Avenue South New York, NY 10016-8803. Tel. 1-212-532-6350.

Jungtinių Valstijų katalikų konferencija (*United States Catholic Conference*). Migration and Refugee Services, 3211 4th Street, NE Washington DC 20017. Tel. 1-202-541-3170.

Bažnyčių pasaulinė tarnyba (*Church World Service*). Immigration and Refugee Program, 475 Riverside Drive, Room 652 New York, NY 10115-0050. Tel. 1-212-870-3300.

Šalies ir užsienio misinierių draugija (*The Domestic and Foreign Missionary Society*) The Episcopal Migration Ministries 815 Second Avenue New York, NY 10017. Tel. 1-212-867-8400.

Visuomenininkės, daug pastangų skiriančios jaunimo lietuviškajam ugdymui: Audronė Majorovienė, Violeta Maleckienė, Daiva Chmieliauskienė, Nomedė Vucianienė.

Vilijos Klimienės nuotr.

Vincas Kudirka LIETUVOS TILTO ATSIMINIMAI

(Ištrauka)

Užgynė vyrams ir merginoms paupiais dainuoti, pa- baigus darbą – sako, negirdėt kontrabandos.

Galėtum manyt, kad iš tikrųjų rūpi kontrabandos ne- perleidimas, tai toks žvalgų vyresnysis nebūtų galėjęs vi- dudyje pargabent iš Prūsų pusės kelių metrų aukščio palmės. Kitas vyresnysis ne- būtų galėjęs, taipgi vidudie- nyje, persigabent siuvamosios mašinos su geležinėmis kojomis. Negalėtų gauti iš Prūsų gelumbės karininkai, žvalgai ir t.t.

Girdėjau šnekant, kad pa- sieniniai karininkai turi teisę ne tik gaudyti kontrabandą, bet ir ją gabent. Gali gabent ne tik patys, bet ir jų pačios, vaikai, giminės net iki ketvir- tai kartai iš tėvo pusės ir iki trečiai iš motinos pusės. Vis dėlto tai yra papiktinimas tos

tiesos nežinantiems. Kiekvie- nam gali ateiti į galvą, kad ir tokia mintis: jeigu tu, bičiuli, būdamas pasienio archange- lu, taip begėdiškai velki kont- rabandą, tai juk man ta nuo- dėmė labiau pritinka. Ko man neleidi vilkt? Tu paimi vienu sykiu už kelias dešimtis rub- lių, ir tau niekas nieko nesa- ko. O tegul koks žmogelis paims kartūno už pusrublį, tai liepi jį pagaut, suduoti į sprandą daugiau, nekaip už dešimtį rublių, ir dar sumokėt pabaudą. Kur gi tavo gėda? Tiesa, patarlė sako: jeigu ma- skolius turėtų gėdą, tai nebū- tų maskolius.

O čia, matote, koks daly- kas. Padaugintai sargybai įsa- kyta ypatingai gaudyti lietu- viškus laikraščius ir knygas. Žvalgai nežino, kas tai yra laikraščiai ir knygos, tai jiems tiesiog liepta "lovit bu- magu" – (gaudyti popierių).

Tiesa, pamenu, nei prie pal- mės, nei prie siuvamosios mašinos popieriaus nebuvo. Jeigu turi gaudyti ypatingai tik popierių, tai žinoma, tik- roji kontrabanda, neypatingai prižiūrima, lieka užpakalyje. Štai kaip.

Jau ko ko, o dėl popie- riaus, tai imasi smariai. Tik sutems, jau ir girdi: pykšt... pokšt... pykšt... pokšt... Pykšt pokšt – gaudą duoda, kad popierių neša. Tuoju la- patai, lapatai, lapatai, lapatai – lekia stringalviais raiteliai su karininku priešakyje į pa- galbą. Kai užlėks ant manęs, tai toks dundėjimas, tokia perkūnija, kad nė žmogui ne- gali apsakyti. Dabar jau apsi- pratau, nes laksto beveik kas naktį, bet iš pradžių buvo bai- su: tik pykšt, ir aš jau, būda- vo, pradedu drebėti...

(Nukelta į 9 p.)

Aktorė Virginija Kochanskytė "Lietuvių dienose" dekla- muoja Vinco Kudirkos kūrybą. J. Jasaičio nuotr.

SVEIKINIMAI XIII AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESUI

Lietuvos Prezidento
Valdo Adamkaus
sveikinimas
XIII Amerikos lietuvių
kongresui

Malonūs Amerikos lietu- vių tarybos nariai, tautietės ir tautiečiai!

Nuoširdžiai apgailestau- ju, kad negaliu asmeniškai dalyvauti 13-ajame Amerikos lietuvių kongrese ir siunčiu visiems šio renginio daly- viams širdingus sveikinimus ir linkėjimus.

Amerikos lietuvių tary- bos veikla, jos rengiami Amerikos lietuvių kongresai jau seniai tapo neatskiriama išeivijos visuomeninio ir kul- tūrinio gyvenimo dalimi. Jū- sų organizacija subūrė ir iki šiol vienija įvairių įsitikinimų ir požiūrių žmones, jūsų foru- muose kilusios mintys ne kartą tapo dvasiniu tiltu į Lie- tuvą, dvasiniu ryšiu su tautie- čiais.

Linkiu, kad 13-asis Ame- rikos lietuvių kongresas pra- tęstų kūrybiškos ir aktyvios veiklos tradiciją, kiekvieno iš jūsų kuriamą ir puoselėjamą jau daugiau kaip pusę am- žiaus. Ši patirtis gali tapti gražiu tarnystės tėvynei, šian- dien siekiančiai narystės NA- TO, pavyzdžiu, o kiekvieno iš jūsų žodžiai ir darbai gali svariai prisidėti prie šio pro- ceso.

Linkiu jums malonaus ir atviro bendravimo, šilto ir dvasingo buvimo kartu. Nuo- širdžiai linkiu įvairiose Ame- rikos vietovėse gyvenantiems tautiečiams ir ateityje likti broliais ir seserimis, vienija- miems meilės tėvynei ir sa- vajai tautai dvasios.

Valdas Adamkus

Office of the Speaker
United States
House of Representatives
Washington, DC 20515

Dear Dr. J. Račkauskas:

Thank you for the invita- tion to become a member of the Honorary Committee of the 13th Lithuanian Ameri- can Congress. I am very plea- sed to accept, and would like to offer the following greet- ing to your Congress.

I would like to extend my warm wishes to the partici- pants in the 13th Lithuanian American Congress. I would also like to offer my appre- ciation and thanks to all of you for the opportunity to be- come a member of your Ho- norary Committee. The very fact that you have now held this Congress for over 50 years testifies to your unyi- elding support for freedom in Lithuania and throughout the world.

As many of you know, my first official trip as Spea- ker of the House was to Lith- uania and three other coun- tries in Europe. The beauty of the country and the determi- nation and strength of its people will always remain with me. There are many les- sons to be learned from the Lithuanian struggle for free- dom while under communist rule. For even in the darkest hours, the Lithuanian people never gave into authoritari- anism and never gave up their hope for freedom. In this way, they contributed to the great victory of democracy over communism in the 20th century.

As I stated on the floor of the Lithuanian Parliament,

America is a better place be- cause of Lithuania. And I ho- pe that Lithuania is a freer and a stronger democracy be- cause of the efforts of the American people. Thank you again.

Sincerely
J. Dennis Hastert
Speaker

OFFICE OF THE GOVERNOR

Greetings:

As Governor of the State of Illinois, it is my pleasure to welcome everyone gather- ed for the Lithuanian Ameri- can Council's Congresses held at the Lithuanian Center in Chicago.

It is truly an honor to re- cognize the organization for its charitable work and for promoting Lithuanian herita- ge and culture. The Lithua- nian American Council Inc. Organization has made many valuable contributions to our state.

This congress is a unique opportunity for the exchange of ideas and promotion of so- cial awareness. In this special time, you will come together to set new goals to meet the challenges of the years ahead, while taking pride in your past accomplishments.

I commend officers of the Lithuanian American Council Organization for their dedication and commit- ment to the Lithuanian com- munity.

On behalf of the citizens of Illinois, please accept my best wishes on this special occasion.

Sincerely,
George H. Ryan
Governor

ŠALFASS-gos METINIO VISUOTINIO SUVAŽIAVIMO,

kuris įvyks 1999 m. lapkričio 13 d., šeštadienį,
Lietuvių Namuose, 877 East 185-th Street,
Cleveland, Ohio. Tel 216-531-2131
DARBOTVARKĖ

1. Suvažiavimo pradžia – 11 val. ryto.
2. Prezidiumo ir mandatų komisijos sudarymas.
3. Darbotvarkės priėmimas.
4. Sveikinimai žodžiu ir raštu.
5. Praėjusio suvažiavimo protokolo skaitymas ir priėmimas.
6. 2000 m. varžybų programos ir kalendorius.
7. Einamieji reikalai:
 - a) sportinės veiklos organizavimas mažesnėse vietovėse;
 - b) sportinės spaudos bei leidinių reikalai;
 - c) šiuolaikiniai ryšiai: Internet, ŠALFASS Webb page, etc.;
 - d) ŠALFASS -gos bendradarbiavimas su Lietuvos sporto organizacijomis ir įstaigomis;
 - e) ŠALFASS -gos archyvinės medžiagos reikalai;
 - f) ŠALFASS -gos administraciniai reikalai;
 - g) kiti einamieji reikalai.

8. ŠALFASS -gos statuto pakeitimų pasiūlymai.

Pietų pertrauka 2:30 - 3:30 val. p.p.

9. Pradinės diskusijos bei pasiūlymai dėl III Lietuvos tau- tinės olimpiados ir VII Pasaulio lietuvių sporto žaidynių, numatytų 2002 metais Lietuvoje.
10. Pranešimai žodžiu bei raštu:
 - a) Centro Valdybos pirmininko, gen. sekretoriaus, išdininko ir kt. Diskusijos;
 - b) Lietuvių sporto fondo apyskaita. Diskusijos;
 - c) Lietuvių Bendruomenės atstovų;
 - d) sporto apygardų: Kanados, Rytų, Vid. Vakarų;
 - e) sporto šakų bei kitų komitetų (pageidautina raštu): krepšinio, tinklinio, lengvosios atletikos, plaukimo, lauko teniso, stalo teniso, šaudymo sporto (stendinio, smulkaus ka- libro, pistoletų), kovinių šautuvų šaudymo ir biatlono, slidi- nėjimo, kėglių, golfo, softbolo/beisbolo, futbolo (soc- cer), šachmatų, ledo ritulio, raketbolo, rankų lenkimo, kt.

- Pastaba: 1999 m. žaidynių ir pirmenybių vykdytojai sa- vo pranešimus skaito kartu su atitinkamų sporto šakų ko- mitetų pranešimais.

- f) ŠALFASS -gos Garbės teismo;
- g) ŠALFASS -gos revizijos komisijos.
11. Diskusijos dėl pranešimų (nuo c iki g imtinai).
12. Klausimai ir sumanymai.
13. Suvažiavimo pabaiga.

P.S. Norintieji darbotvarkę papildyti, prašomi savo pageida- vimus pranešti Centro valdybos pirmininkui Audriui Šilei- kai: 150 Colbeck St., Toronto, Ont. M6S 1V7, Canada. Tel. 416-767-6520. Faksas: 416-760-9843.

E-mail: hrc@idirect.com

ŠALFASS -gos CENTRO VALDYBA

ANTROJI KLASĖ

Vladas Vijeikis

Sakoma, kad Amerikos piliečius galima paskirstyti į klases. Žinoma, tų klasių skirtumai nėra tokie žiaurūs ir griežti kaip Indijoje, bet tvoros yra. Taigi, Amerikoje yra šios klasės: Aukštoji, vidurinė, žemoji ir žemiausioji. Politikieriai ir įvairūs politologai ir šiaip neturintieji ką veikti, nemažai kalba apie tas klases. Politikieriai pačios žemiausios klasės nežino. Jie pro ją praeina, lyg jos nebūtų. O ji, nori nenori, yra.

Daugiausia kalbama apie vidurinę klasę. Tai ta klasė, kuri moka daugiausia mokesčių ir ant savo pečių išlaiko visą amerikietišką rūmą. Aukštoji klasė paprastai mokesčių nemoka. Pasisamdo suktus advokatus ir jie išgelbsti.

Mano draugas Florijonas labai didžiuojasi, kad priklauso vidurinei klasei.

– Aš išlaikau Ameriką, – sako jis, kai būna gerame ūpe.

O man atrodo, kad jis kažkur apie žemąją sukinėjasi. Bet kam gadinti nuotaką. Aukštoji klasė turi savo klubus. Negalima šmeižti, kad į tuos klubus uždrausta įstoti ir kitom klasėm. Bet kada nario mokestis viršija dviejų metų tavo uždarbį, tai... Dar metų uždarbį reikia pridėti žmonos sukniai, tai... Ta suknia turi turėti dokumentus, kad pirktas pas madų specialistus. Geriausiai čia tinka prancūziški ar itališki vardai. Su Marijampolės siuvėjos apredalu nepasirodysi. Mano draugas Florijonas dėl to sa-

vo dvasios neapsunkina. Jis sako:

– Savo buvusių ugniagesių draugijoje aš jaučiuosi puikiai. O kai sušunku: "Pripilk stiklius visiems!", visų dėkingumo akys pagarbiai nukrypsta į mane.

Tarp tų klasių aišku tvorų nėra, tačiau galima atskirti. Kas gyvena milijoninės vertės name, tas aiškiai priklauso aukštajai klasei. Aukštoji klasė taip pat susirenka tūkstanties dolerių politinėje vakarienėje. Taip pat išgali nusipirkti teisę pernaktuoti *Lincoln* lovoje Baltuosiuose rūmuose. Aiškiai aukštajai klasei priklauso tas, kuris už panešiotas *Elvis Presley* kelnės moka penkiasdešimt tūkstančių dolerių. Žemiausioji klasė perka kelnės *Salvation Army* krautuvėje už penkiasdešimt centų. Vienas pilietis norėjo pirkti jachtą ir paklausė pardavėją, kiek kainuoja. Šis atsakė: "Jeigu klausai, kiek kainuoja, reiškia tu negali pirkti". Taigi šitas jachtos mėgėjas dar nepriaugo iki aukštosios klasės.

Aukščiausioji klasė nesimaišo su žemąja ar net vidurine. Aukštos klasės pilietis nekvies žemos klasės būti jo sūnaus krikštatėviu. Čia jau aiškus skirtumas.

Prieš du šimtus metų *E. Gibbon* parašė istoriją apie Romos žlugimą. Tarp kitų žlugimo priežasčių jis nurodė per didelę prarają tarp aukštosios ir žemosios klasės. Komunistai Rusijoje panoro sulyginti tą prarają ir ėmė naikinti klases. Naikinti tikra to žodžio prasme. Bet išaugino "aparačikų" ir partinių klases, kurios galia prašoko visas iki šiol buvusias klases. Bekurdami vieną klasę, jie užmiršo sukurti vidurinę klasę ant kurios pečių laikosi Amerika. O gyrėsi, kad aplenks Ameriką.

Mano draugas Florijonas tvirtina, kad jis laimingas, būdamas vidurinėje klasėje, bet aš įtariu, kad jis labai norėjo perlpti tą nematomą tvorą, bet nepavyko. Tad ką gi

darysi, tenka pasitenkinti tuo ką turi.

O kaip Lietuvoje? Iš visų išpūdžių atrodo, kad Lietuvoje vidurinės klasės nėra. Yra aukštoji, kuriai priklauso valdininkai, biurokratai, mafija,

bankininkai. Bet bankininkai – labai nepastovūs. Šiandien jie aukštoje klasėje, o rytoj – pačioj žemiausioj. Žemiausioj, jeigu nespėja išvežti kapitalo į Šveicariją.

Žemiausią klasę, be abejonės, sudaro kaimo gyventojai. Jie taip užimti kasdieninės duonos siekimu, kad neturi laiko nei pagalvoti apie aukštesnę klasę.

Vincas Kudirka LIETUVOS TILTO ATSIMINIMAI

(Atkelta iš 8 p.)

Tai nakčia. O diena eina žvalgai su karininku ir krato visų pasieninių ūkininkų namus. Kas jiems, dykaduoniams, galvoj, kad trukdo darbininkus žmones? Kitą naktį ir kitą dieną vėl tas pat. Iš tikro, neduoda žmonėms nei dirbt, nei miegot. Bet popieriaus nesugriebia nei gaudydami, nei kratydami. Tas dalykas labai įpykino pasieninius karininkus, ir vienas iš jų, Baronas Rylosujevas, davė karininko žodį, kad popierių išgaudysiąs. Dienų dienomis, jeigu neišeidavo į Prūsus parsinešti kontrabandos, vaikštinėjo po miestą, susikišęs užpakalyje rankas į rankoves ir, rodos, nė kam ko. O tuo tarpu stebi. Teišmeta tik lietuvis popiergalių ar papiroso nuorūką, ir Baronas Rylosujevas jau lenkiasi prie žemės. Nors jisai pats nelabai numanė, koks tas popierius, kurį reikia gaudyti, betgi papirosų nuorūkų neimdavo. Trumpu laiku tai išvalė visus miesto užkaborius nuo įvairių – pridursiu, labai neištikimų – popiergalių, kad tokio švarumo pasiekt nepasisekė nė vienam sanitariniam komitetui choleros metu.

Pamatė kartą – išeina iš gydytojo lietuvių žmogus su laiškeliu rankoje. Paskui tą išeina kitas taipgi su laiškeliu. Trečias irgi. Sužaubavo karininko galvoje mintis: tas gydytojas, turbūt, turi labai daug popieriaus, jeigu jis net

ir žmonėms dalija. Tuoju nu-bėgo pas savo vyresnįjį majorą, labai maskoliškos sąžinės žmogų, ir viską išpasakojo. Nuspręsta iškratyti gydytojo namus. Rytojaus dieną anksti apsupo namus žvalgai, pats Baronas Rylosujevas suėmė gydytoją toli nuo namų, parvažiuojantį nuo ligonio, ir prasidėjo kratymas. Gydytojui rodėsi, kad pasieniniai sargai ieško kontrabandos, bet Bartonas Rylosujevas iš sykio šoko prie knygų. Besiknisdamas užtiko seną neaptaisytą lietuvišką laikraštį ir abejojo, ar imt, ar ne, ar priskirt prie popieriaus, ar kaip čia. Paėmė. Išvydęs, gi lapelį popieriaus, kur buvo ranka rašytos lenkiškos eilės, pastvėrė neabejodamas. Nesuprato, kad rankraščiai nepriklauso prie kontrabandos, ir nepasijuto atlikęs žandaro pareigą, dėl ko turėjo vien tik gėdytis ir atsakyti prieš vyriausybę.

Kitu atsitikimu Baronas Rylosujevas beveik dar geriau pasižymėjo. Mieste slampinėjo pakampėmis vienas iš proto išėjęs amatininkas. Niekas nešneka ir bėga nuo žmonių. Kartais išeina į laukus ir kilnoja akmenukus iš vienos vietos į kitą arba rankioja žoleles. Vieną dieną apie pietus pamatė sumišėlį žvalgą ir davė žinią. Ugi žiūriu – Baronas Rylosujevas su keliais raiteliais lekia, tarytum akis išdegęs. Sumišėlį,

nė nebandžiusį bėgt, apsupo septyni žvalgai. Kad karininkui būtų lengviau prieiti ir iškratyti, vienas žvalgas sudavė porą kartų su karabino buožė sumišėliui į galvą. Tas apsvaigęs parvirto. Tada Baronas Rylosujevas prišoko prie gulinčio kišenių ir ištraukė popiergalių pundelį. – Veskite! – paliepė sėsdamas ant arklio. Ir taip, kaip stovėjo, visi traukė į miestą, į kordoną. O ten jau buvo prisirinkę daug žmonių pažiūrėti, ką sugavo. Prisiartina prie kordono, o žmonės ima garsiai juoktis, sėdįs prieangyje karininkas taip pat šypsosi.

– Kam jūs šitą žmogų suėmėte? Juk jis sumišusios galvos.

– Su popierium, – atrėmė trumpai Baronas Rylosujevas, žengdamas į prieangį ir paduodamas pundelį.

Žiūri – vieni tik suteršti popierėliai, į kuriuos vynioja cukrainius.

???

!!!

Sumišėlį paleido, popierius išmetė lauk, o žalgui, kuris davė apie jį žinią, apdaužė žandus.

Nuo tos dienos Baronas Rylosujevas tapo pramintas: Bumažnyj oficer (popierinis karininkas).

Garbė nusipelnusiems!

Iš "Lietuvių beletristikos antologijos", I d., Redagavo Bern. Brazdžionis, Chicago, 1957, 122-124 psl.

GINTARINIS "KAMERTONAS"

Spalio 15 dienos vakare Dievo Motinos parapijos salėje susirinko gausus būrys klausytojų į iš Lietuvos atvykusio "Kamertono" choro koncertą. Vartant dailiai atspausdintas programas, teko gėrėtis programos viršelyje esančiu užrašu: "Gintaro lašėlių tau nešu ant delno". Vė-

Aurelija M. Balašaitienė

liau įsitikinome, kad "Kamertonas" mus visus iš tikro apšlakstė gintaro lašeliais.

Kai scenon pradėjo žygiuoti baltais kostiumėliais pasidabinusios moterys ir jas atsekė melsvais kostiumais pasipuošę vyrai, publika juos

pasveikino audringais plojimais. Lygiai taip pat sutiko ir choro dirigentą Algirdą Viesulą, kurį pristatė Lietuvių sambūrio "Gija" atstovė aktorė Onutė Pučkoriūtė. A. Viesulas pranešė, kad tai jau penktasis "Kamertono" koncertas Amerikoje. Programo-

(Nukelta į 12 p.)

"Neringos" tunto skautės: Aurelija Maleckaitė, Vaiva Laniauskaitė ir Vesta Dvareckaitė. Vilijos Klimienės nuotr.

Kauno "Kamertono" choro koncerte. Priekyje (iš kairės): Jonas Muliolis, solistė Virginija Bruožytė-Muliolienė, "Exultate" choro vadovė Rita Čyvaitė-Kliorienė. J. Jasaičio nuotr.

A.A. VYTAUTAS JOKŪBAITIS

Spalio 8 d., *Cleveland, OH*, po sunkios, dvejus metus užsitęsios ligos mirė žymus sporto darbuotojas Vytautas Jokūbaitis, sulaukęs 76 metų amžiaus. Vytauto šakotoje visuomeninėje veikloje sportas užėmė svarbią vietą. Sportuoti pradėjo nuo ankstyvos jaunystės Lietuvoje. Gyvendamas Kaune, priklausė Šančių šaulių "Kovui" ir Kauno "Taurui".

II Pasaulinio karo audra atbloškė Vytautą į Vokietiją. Pasibaigus karui ir susikūrus pabėgėlių stovykloms, Vytautas apsistojo *Scheinfeld* lietuvių stovykloje, kur įsijungė į jau įsisteigusią lietuvių sporto klubą "Vytį", vėliau pasivadinusį "Kovu".

Atvykęs į JAV-jas, apsigyveno *Cleveland, Ohio*, ir nuo 1950 metų iki mirties priklausė LSK "Žaibui",

pasireikšdamas kaip vienas iš aktyviausių sporto darbuotojų. Daugelį kartų ėjo vadovaujančias pareigas, rengiant metines Šiaurės Amerikos lietuvių bei baltijiečių sporto žaidynes Klyvlende, savo patirtimi ir didele energija daug prisidėdamas prie jų pasisekimo.

Bene vienas iš didžiausių V. Jokūbaitio įnašų į lietuvių sportinį gyvenimą buvo jo labai aktyvus dalyvavimas Šiaurės Amerikos lietuvių sporto administracinėje veikloje. Vytautas buvo vicepirmininkas dvejose Vyr. FASK (Vyriausio fizinio auklėjimo ir sporto komiteto) kadencijose: 1956-58 m. ir 1961-64 m. Taip pat buvo vicepirmininku ŠALFASS-gos Centro valdybos 1968-70 m. kadencijoje. Net 10 kadencijų išbuvo ŠALFASS-gos revizijos

komisijoje, kur nuo 1970 iki 1995 metų buvo jos pirmininku. Vytautas dalyvavo beveik kiekviename metiniame ŠALFASS-gos suvažiavime, dažnai būdamas prezidiumo pirmininku. Jis nestovėjo nuošalėje, organizuojant Šiaurės Amerikos lietuvių sportininkų išvykas į užjūrius ir kitus didesnius sportinius renginius.

Būdamas vienu iš įvairių lietuviškų organizacijų vadovų, V. Jokūbaitis visuomet garsino lietuvių sportininkų vardą ir priminė sporto svarbą lietuvių visuomeniniame gyvenime.

Vytauto Jokūbaitio atminimas neišdildomai liks sportininkų tarpe kaip sąžiningo, darbštaus ir savimi pasitikinčio sporto darbuotojo.

Algirdas Bielskus

Atsisveikinant su a.a. Vytautu Jokūbaitiu. *J. Jasaičio nuotr.*

Mūsų parapijose

Šv. Jurgio parapijoje

Lėšų telkimas yra vienas iš sunkiausių uždavinių, tvarkant parapiją. Svarbu ir rasti būdą sumažinti išlaidas. Spalio mėnesį Jurginės parapijos savanorio vardas suteiktas jaunuoliui, kuris nepaprastai daug padėjo, tvarkant šiuos reikalus. Jis taip pat yra vienas iš aktyviausių Bingo talkininkų, padėjo mums sutelkti virš \$150,000. Visi jį pažįstame kaip mūsų kredito įstaigos "Taupos" pareigūną, o jo patarimai padėjo reikšmingai sumažinti Parapijos bankines išlaidas. Nors ir būdamas nepaprastai kuklus, jis yra pažįstamas daugeliui parapijiečių ir mūsų miesto lietuvių. Jurginė džiaugiasi, skelbdama Andrių Belzinską spalio mėnesio savanoriu.

Parapijiečiai ir bičiuliai gavo pranešimus apie Jurginės Rudens šventę – kartu su didžiosios loterijos bilietų knygelėmis. Šventė vyks lapkričio 14 d. parapijos salėje, pradedant po 10:30 val. ryto Mišių ir užbaigiant apie 3:30 val p.p. Šiemet bus keli programos pakeitimai: pirma – šventėje gros orkestras, antra – atvyks nepaprastas svečias *John M. Shimkus*, kuris yra JAV Kongreso narys iš *Illinois* valstijos. Atvykęs dalyvauti "*Baltic NATO Forum*" posėdyje, jis turės progą aplankyti seniausią JAV-se veikiančią lietuvių parapiją. Šiaip gi šventėje bus įprastiniai kalakutų ir kumpių traukimai, puikūs pietūs, stalai su lošimais ir žaidimai vaikams. Pietų kainos tos pačios, kaip pernai: suaugusiems – \$ 8.00, 6-12 m. vai-

kams – \$5.00, o jaunesniems – veltui. Šeimos pietų bilietas – \$20.00.

Šventė bus užbaigta loterijos laimėjimų traukimais. Šiemet laimėjimams vėl skiriama 2,000 dol. Laimėjusių bilietų platintojams teks 10% nuo laimėtos sumos. Be to, bus keturi ankstyvųjų bilietų platintojų dovanų traukimai – po 50 dol. kiekvienas.

Festivallis rengiamas ne vien reikalingoms lėšoms sutelkti. Tai bus proga surinkti visą mūsų bendruomenę ir bičiulius smagiam pabendravimui.

Nuo 1895 m. Šv. Jurgio parapija yra *Cleveland, OH* miesto ir lietuvių bendruomenės dalis. Tęsiant mūsų

104 metų tarnavimo tradiciją šiam miestui ir jo lietuviams, mums reikia jūsų visų paramos. Klebonas kun. Juozas Bacevičius, žvelgdamas į jūsų nuolatinę paramą parapijai, taip pat nori jus visus matyti Rudens šventėje lapkričio 14 d.

Jurginė sveikina naują parapijos tarnautoją *Greg Hudak*. Jis perims visus taisyso darbus, pakeisdamas mus palikusį *Pat Bruce*.

Pasitinkant 2000 m. jubiliejų, kurį paskelbė Šventasis Tėvas, mūsų Diecezija skatina visus atlikti piligrimo kelionę į Šv. Jono katedrą. Šalia biuletenio rasite brošiūrą, kurioje paaiškinama apie šią kelionę. *Ger.J.*

Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijoje

"Kamertono" choro vadovas Algirdas Viesulas (viduryje) su dainos "Viena šeima – viena tauta" autorėmis: poete Nijole Kersnauskaite ir komp. Rita Klioriene. *J. Jasaičio nuotr.*

Mielam visuomenininkui, sporto darbuotojui

A.†A.

VYTAUTUI JOKŪBAIČIUI

mirus, reiškiame nuoširdžią užuojautą jo žmonai ONAI, dukroms MILDAI Sandargienei ir RŪTAI Kunevičienei, sūnui LINUI, kitiems giminėms ir artimiesiems.

ŠALFASS-gos centro valdyba

A.†A.

DR. DOMUI GIEDRAIČIUI

mirus, Jo žmonai JADVYGAI, dukroms AUDRONEI ir RŪTAI su šeimomis nuoširdžią užuojautą reiškiame ir liūdime.

*Vincentina ir Jonas Jurkūnai
Laima ir Algis Jurkūnai
Ramunė ir Gintautas Vitkai*

A.†A.

DR. DOMUI GIEDRAIČIUI

mirus, našlę – mūsų mielą giminaitę, JADVYGĄ KUNCAITIENĘ-GIEDRAITIENĘ nuoširdžiai užjaučiame ir drauge liūdime

*Elena Miknienė
Janina Petrušienė
Kristina Senulienė
Ona Žolynienė*

Tauriam lietuviui, ilgamečiui draugui

A.†A.

TEODORUI BLINSTRUBUI

mirus, Jo dukroms SEVERINAI JUŠKIENEI, DAIVAI PANARIENEI ir jų šeimoms bei artimiesiems nuoširdžią užuojautą reikšdami, kartu liūdime

*Vincentina ir Jonas Jurkūnai
Laima ir Algis Jurkūnai
Ramunė ir Gintautas Vitkai*

DIRVA

GINTARINIS "KAMERTONAS"

(Atkelta iš 9 p.)

je buvo surašytos net 33 lietuvių kompozitorių sukurtos ir liaudies dainos. Publika žavėjosi dirigento mostais ir jo originaliais pasisakymais tarp dainų. Paaškinęs, kodėl chorui parinktas "Kamertono" vardas, jis pasidžiaugė *Cleveland, OH* lietuvių vaišingumu. Chorui buvo sudaryta galimybė Visų Sielų kapinių mauzoliejuje aplankyti Lietuvos Prezidento Antano Smetonos kriptą. Prie jos choristai sugiedojo "Lietuva brangi". Jie gėrėjosi lietuvių kultūros darželiais, nusifotografavo prie Maironio, V. Kudirkos ir J. Basanavičiaus biustų.

Po pertraukos dirigentas ilgokai ir gana sentimentaliai kalbėjo sakdamas, kad mus visus vienija gimtoji sena kalba, kuria galima susikalbėti su lietuviais visame pasaulyje. Jis publikai pristatė Muzikos akademijos docentę ir chormeistę Mariją Čepinskię, kuri labai subtiliai fortepijonu lydėjo daugelį dainų.

Pirmoje koncerto dalyje, šalia liaudies dainų, girdėjome garsių Lietuvos kompozitorių sukurtas dainas pagal klasikų poetų, kaip Maironio, Putino ir kitų žodžius. Antroje dalyje girdėjome dainas, sukurtas pagal jaunesnės kar-

tos poetų, kaip Janinos Degutytės, Justino Marcinkevičiaus, Nijolės Kersnauskaitės ir kitų eiles. Publika sukėlė audringas ovacijas, kai dirigentas Viesulas, puikaus balso savininkas, sudainavo žavią Ūdrio ariją iš "Pilėnų" operos. Po to sekė keletas labai linksmų dainų, kaip "Dūda", "Šaltyšius" ir kelios kitos. Pagaliau išgirdome klyvlendietės muzikės Ritos Čyvaitės-Kliorienės dainą "Viena šeima – viena tauta", kurią ji sukūrė pagal Nijolės Kersnauskaitės žodžius. Publikai plojant, Viesulas pakvietė Ritą iš salės, ją užvedė ant dirigento pakylės ir paskatino diriguoti savo dainą. Po audringų plojimų buvo pakviesta ir dainos žodžių autorė Nijolė Kersnauskaitė, ir abi autorės buvo apdovanotos.

Koncerto metu keitėsi dirigentai. A. Viesulas pakviestavo chormeistę Linardą Klešnieką, kuris taip pat pasirodė kaip puikus dirigentas,

o pats choro vadovas stodavo į dainininkų eilę.

Antroje dalyje skambėjusi daina apie Kauno ažuolyną taip paveikė publiką, kad dauguma ištraukė į dainavimą. Po tos dainos Algirdas Viesulas pareiškė gilią padėką *Cleveland, OH* lietuviams ir įteikė dovanas dr. Viktorui Stankui ir Dainiui Zalensui už jų rūpestį ir globą.

Koncertui baigiantis, visi choro dalyviai buvo apdovanoti gėlėmis, o ties jų kojomis buvo pastatytas didžiulis krepšys su "užkanda kelionei". Į paskutinę koncerto giesmę J. Zauerveino "Lietuviais esame mes gimę" įsijungė sustojusi visa publika. Jautėsi stipri patriotizmo, tėvynės meilės ir vienybės nuotaika.

Aktorė Onutė Pučkoriūtė padėjo susirinkusiems ir pakvietė vaišėms į Lietuvių namų "Gintaro" svetainę. Rita Kliorienė abiems dirigen-

tams ir Marijai Čepinskienei padovanojo "Exultate" choro kalėdinių dainų kasetes. Parapijos svetainėje buvo paruoštos kuklios vaišės su kava, o man teko malonumas ir garbė asmeniškai susipažinti su "Kamertono" choro pirmininku Vytautu Normantu.

Atvykę į "Gintarą", radome gražiai papuoštus stalus su vynu, alumi ir karštais pietumis. Atmosfera buvo jauki ir draugiška. "Dirvos" redaktorius dr. Jonas Jasaitis tarė trumpą, patriotišką žodį, už kurį jam buvo atsilyginta plojimais ir "valio" sušukimais. Pavakarojus ir arčiau susipažinus su "Kamertono" nariais, grįžome į namus, nešini puikiais išpūdžiais. Padėką tenka "Gijos" sambūriui už lietuviškąjį telkiniui suteiktą nepaprastą malonumą ir džiaugsmą, gaivinant jų patriotinius jausmus ir sužadinant juose estetinį pasigėrėjimą. Valio "Gijai"! Valio "Kamertonui"!!!

"DIRVAI" AUKOJO

G.Mačys, Cleveland, OH 50
L.Griniūtė, Melrose P., IL ... 25
E.Petrini, Jackson, MS 25
K.Ripškis, Phoenix, AZ 25
R.Tamulionis, Beverly H. MI 25
V.Kačinskas, Sawyer, MI 20
Dr.A.Laucis, MT.Olive, IL 20
J.Dunduras, Cleveland, OH 15
V.Dzenkauskas, Daytona, FL 15
V.Girdvainis, Lemont, IL ... 15
I.Janavičius, Cleveland, OH 15
S.Mažulis, Woodstock, IL 15
J.Vidūnas, Auburn, MA 15
Dr.A.Žolynas Escondido, CA 15
B.Šimkus, Santa Monica, CA 10
J.Lapšienė, Dedham, MA 5
R.Strayer, Willowick, OH 5

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

Labai prašome pranešti,

jei aukotojų sąrašuose praleista jūsų pavardė arba pastebėjote kitų netikslumų.

Administracija

EILUTĖS IŠ LAIŠKŲ

Užsisakę "Dirvą" per spaudos vajų, buvome maloniai nustebinti jūsų laikraščio įvairumu, žiniomis apie lietuvių veiklą čia ir svetur, ir, bendrai paėmus, laikraščio išvaizda. [...] Suprasdami jūsų sunkų darbą, mes bandome paremti jūsų pastangas.

Su pagarba
Algirdas ir Eva Skudžinskai

ŠVENČIŲ AIDAI

Po Kauno "Kamertono" choro ypatingai sėkmingo koncerto Dievo Motinos parapijoje. Prikyje (iš kairės): choro pirmininkas Vytautas Normantas su dovanomis choristų globėjams: "Gijos" sambūrio pirmininkui Dainiui Zalensui ir dr. Viktorui Stankui, supažindinusiame dainininkus su Cleveland, OH ir jo apylinkėmis.

J. Jasaičio nuotr.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

1984 - 1999

15

YEARS OF EXCELLENCE

SAVI
PAS SAVUS!

XXXXXXXXXXXX

KVIEČIAME

VISUS

I

TAUPĄ!

TELEFONAS 216.481.6677 <> E-MAIL TAUPA@AOL.COM

767 EAST 185th STREET CLEVELAND OHIO 44119

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. - 4:00p.p.

penktadienį ----- 9:00v.r. - 6:00p.p.

šeštadienį ----- 9:00v.r. - 12:00p.p.

sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. - 12:00p.p.

Kiekvieną taupomojį sąskaita, federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000